תלמוד ירושלמי · סדר מועד

תלמוד ירושלמי חגיגה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי חגיגה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 7
הלכה ג 8
הלכה ד 9
הלכה ה 9
הלכה ו 10
הלכה ז 10
הלכה ח 11
פרק ב 14
הלכה א 14
הלכה ב 20
הלכה ג 23
הלכה ד 24
הלכה ה 25
הלכה ו 26
הלכה ז 27
פרק ג 28
הלכה א 28
הלכה ב 30
הלכה ג 34
הלכה ד 35
הלכה ה 36
הלכה ו 37
הלכה ז 37
הלכה ח 38

פרק א

הלכה א

משנה: הַכֹּל חַיָּיבִין בְּרָיָיה חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס נָשִׁים וַעֲבָדִים שֶׁאֵינָן מְשׁוּחְרָרִים הַחִיגֵּר וְהַסּוּמֶא וְהַחוֹלֶה וְהַקָּטָן וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו. אֵיזֶהוּ קָטָן כֹּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִרְכּוֹב עַל כְּתֵפוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת דִּבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמֵר כֹּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱחוֹז בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת שֶׁנֶּאֱמַר שָׁלֹשׁ רְגָלִים:

הלכה: הַכֹּל חַיָּיבִין בְּרָאִיָּיה כול'. מַתְנִיתָה בִּרְאִיַּית קָרְבָּן. אֲבָל בִּרְאִיַּית פָּנִים אֲפִילוּ קָטָן חַיָּיב. מִן הָדָא הַקָּהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף. וְאֵין קָטָן גָּדוֹל מִטַּף.

דִּתַנֵּי. מַעֲשֶׂה בְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה וְרִבִּי אֶלְעָזָר חַסְמָא שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין מִיבְנֶה לְלוּד וְהִקְבִּילוּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּבְקִיעִין. אָמַר לָהֶן. מַה חִידּוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַיּוֹם. אָמְרוּ לוֹ. הַכֹּל תַּלְמִידֶיךָ וּמֵימֶיךָ אָנוּ שׁוֹתִין. אָמַר לָהֶן. אַף עַל פִּי כֵן אֵי אֶיפְשַׁר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁלֹּא יְהֵא בּוֹ דָּבָר חָדָשׁ בְּכָל יוֹם. מִי שָׁבַת שָׁם. אָמְרוּ לוֹ. רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה. מֶה הָיְתָה פָּרְשָׁתוֹ. הַקָּהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף. פַּתַח בָּהּ אָמַר. הוֹאִיל וְהָאֲנָשִׁים בָּאִין לִלְמֹד וְהַנָּשִׁים לִשְׁמוֹעַ. הַטַּף לָמָּה בָא. אֶלָּא כְּדֵי לִיתֵּן שָׂכָר לְמְבִיאֵיהֶן. אָמַר לָהֶן. אֵין הַדּוֹר יָתוֹם שֶׁרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה בְּתוֹכוֹ.

אַתְיָא דְרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה דְּלָא כְּבֶן עַזַּאי. דִּתַנִּינָן תַּמָּן. מִכָּאן אוֹמֵר בֶּן עַזַּאי. חַיָּיב אָדָם לְלַמֵּד אֶת בִּתּוֹ תּוֹרָה שֶׁאִם תִּשְׁתֶּה תֵּדַע שֶׁהַזְּכוּת תּוֹלֶה לָהּ.

חֵרֵשׁ. חֲבֵרַיָּיא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. עַד כְּדוֹן בְּמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. חֵרֵשׁ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר. רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְמַעַן יִלְמְדוּן. וּלְמַעַן יִלַּמְדוּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הָדָא אָמְרָה דְלֵית כְּלָלוֹ דְרִבִּי כְלָלִין. דִּתַנִּינָן תַּמָּן. חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לֹא יִתְרוֹם. וְסָבְרָנָן מֵימַר. מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ חֵרֵשׁ. שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר [אֵינוֹ] חֵרֵשׁ. וְתַנִּינָן. הַחֵרֵשׁ שֶׁנָּחֵלַשׁ וְהַחֵרֶשֶׁת שֶׁחָלְצָה וְהַחוֹלֶצֶת לַקָּטָן חֲלִיצָתהּ פְּסוּלָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁאֵין יְכוֹלִין לוֹמַר. וְאָמַר וְאָמְרָה. וְתַנִּינָן. חֵרֵשׁ שֶׁדִּיבְּרוּ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר. וְדָא מְסַיְּעָה לְרִבִּי יוֹנָה. דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר. הָדָא אָמְרָה לֵית כְּלָלוֹ דְרִבִּי כְלָלִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. חֵרֵשׁ בְּאָזְנוֹ אַחַת מָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי יוֹסֵי וְרַבָּנָן. דִּתַנֵּי וּלְבָנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כּוּתָּנוֹת. רַבָּנָן אָמְרֵי. שְׁתֵּי כּוּתָּנוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אֲפִילּוּ כֻתָּנֶת אַחַת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנָן. וּלְבָנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כּוּתָּנוֹת. מַה טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. לְמֵאָה בְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כּוּתָּנוֹת. וְהָכָא תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד

כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם. רַבָּנָן אָמְרֵי. שְׁתֵּי אָזְנַיִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֲפִילוּ אוֹזֶן אַחַת לָכָל אֶחָד וְאֶחָד.

שׁוֹטֶה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אַתָּה הָרָאתָ לָדַעַת.

קָטָן. רִבִּי יִרְמְיָה וְרִבִּי אַיְיבוֹ בַּר נַגָּרִי הֲווֹן יְתִיבִין. אָמְרִין. תַּנִּינָן. אֵיזֶהוּ קָטָן כֹּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְרְכוֹב עַל כְּתֵיפוֹ שֶׁלְאָבִיו. וְקָטָן שׁוֹמֵעַ וְקָטָן מְדַבֵּר. חָזַרוּ וְאָמְרוּן. כָּל זְכוּרְךָ. לְרַבּוֹת אֶת הַקָּטָן. וְיֵימַר. כָּל זְכוּרְךָ. לְרַבּוֹת אֶת הֶחֵרֵשׁ. לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. פָּרָט (לְקָטָן) [לְחֵרֵשׁ]. [וְיֵימַר לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. פָּרָט לְקָטָן]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁכָּתוּב אֶחָד מַרְבֶּה וְכָתוּב אֶחָד מְמַעֵט. מַרְבֶּה אֲנִי אֶת הַקָּטָן שֶׁהוּא רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן. וּמוֹצִיא אֶת הַחֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. קָטָן חֵרֵשׁ מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב. אָמַר לֵיהּ. אִיתָא חֲמִי. יְצִיבָא (בַּשְׁמַיָּא) [בָּאַרְעָא] וְגִיוּרָא בְּשְׁמַי שְׁמַיָּא. אִילּוּ גָדוֹל חֵרֵשׁ פָּטוּר. קָטָן חֵרֵשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. בְּדִין הָיָה קָטָן וְלֹא חֵרֵשׁ יְהֵא פָּטוּר. גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא. כָּל זְכוּרְךָ. לְרַבּוֹת אֶת הַקָּטָן. הָיִיתִי אוֹמֵר. אִילּוּ (קָטָן) [גָּדוֹל] חֵרֵשׁ יְהֵא חַיָּיב. שֶׁלֹּא לַחֲלוֹק בְּהֵילְכוֹת זְכוּרְךָ. הֲוִי צוֹרְכָה לַהַהִיא דְאָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁכָּתוּב אֶחָד מַרְבֶּה וְכָתוּב אֶחָד מְמַעֵט. מַרְבֶּה אֲנִי אֶת הַקָּטָן שֶׁהוּא רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן. וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת הַחֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן.

טוּמְטוּם. הַכֹּל מוֹדִין בְּטוּמְטוּם שֶׁנִּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא חַיָּיב. מַה פְּלִיגִין. בְּשֶׁאָר הַיָּמִים. חִזְקִיָּה אָמַר. יֵרָאֶה יֵרָאֶה אֶת שֶׁהוּא חַיָּיב בָּרִאשׁוֹן חַיָּיב בַּשֵּׁנִי. אֶת שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בָּרִאשׁוֹן אֵינוֹ חַיָּיב בַּשֵּׁנִי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל שִׁבְעָה תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי אִילָא. מִפֶּסַח הַשֵּׁנִי לָמַד רִבִּי יוֹחָנָן. כְּמַה דְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר תַּמָּן. פֶּסַח שֵׁנִי תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. כֵּן הוּא אָמַר הָכָא. כָּל שִׁבְעָה תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. כָּל שִׁבְעָה חוֹבָה. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. גֵּר שֶׁנִּתְגַּייֵר בְּשְׁאָר הַיָּמִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה פָּטוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה חַיָּיב. אַף בְּטָמֵא כֵן. נִיטְמָא בְּשְׁאָר הַיָּמִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה פָּטוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. תַּמָּן רָאוּי הוּא. קְרִיעָה הִיא שֶׁגָּרְמָה. בְּרַם הָכָא הַטָּמֵא עַצְמוֹ אֵינוֹ רָאוּי.

אַנְדְּרוֹגִינוֹס. כָּל זְכוּרְךָ. פָּרָט לְאַנְדְּרוֹגִינוֹס. תַּמָּן תַּנִּינָן. סָפֵק אַנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס. מַה אָמַר כָּא רִבִּי יְהוּדָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. יוֹחָנָן בֶּן דַּהֲבַאי מְשַׁם רִבִּי יְהוּדָה. אַף הַסּוּמֶא. וְלֵית בַּר נַשׁ אָמַר אַף אֶלָּא דְּהוּא מוֹדֵי עַל קַדְמֵיתָא. מְחַלְּפָא שִׁיטְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה. תַּמָּן הוּא אָמַר. פָּרָט. וְהָכָא הוּא אָמַר. לְרַבּוֹת. רִבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן מְקָרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. רַבָּנָן דּוֹרְשִׁין עֶרֶל. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עֶרֶל זָכָר.

עַד שֶׁיְּהֵא כוּלּוֹ זָכָר. רִבִּי יוּדָה דָּרַשׁ זָכָר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עָרֵל. וַאֲפִילּוּ מְקָצָתוֹ עָרֵל. בְּרַם הָכָא. כָּל זְכוּרְךָ. פְּרָט לְאַנְדְּרוֹגִינוֹס.
נָשִׁים. כָּל זְכוּרְךָ. פְּרָט לְנָשִׁים.
עֲבָדִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ. אֶת שֶׁאֵין לוֹ אָדוֹן אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. יָצָא הָעֶבֶד שֶׁיֵּשׁ לוֹ אָדוֹן אַחֵר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מְנַיִין שֶׁכָּל הַמְקַיֵּים מִצְוַת רְאִיָּיה כְּאִילּוּ מְקַבֵּיל פְּנֵי שְׁכִינָה. מִן הָדָא שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יי וגו'.
חִיגֵּר. דִּכְתִיב רְגָלִים.
חוֹלֶה. דִּכְתִיב וְשָׂמַחְתָּ.
זָקֵן. דִּכְתִיב רְגָלִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֶה. תַּרְתֵּיהוֹן לְקוּלָּא. יָכוֹל לִשְׁמוֹחַ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו רְגָלִים. יָכוֹל לְהַלֵּךְ וְאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׂמוֹחַ. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו וְשָׂמַחְתָּ.
רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל מִקְרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר זְכוּרְךָ. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר רְגָלִים. טוּל בֵּינָתַיִם אֶת שֶׁהוּא יָכוֹל לְרְכוֹב עַל כְּתֵיפוֹ שֶׁלְאָבִיו. וַאֲפִילּוּ קָטָן יָכוֹל הוּא לְרְכוֹב יָצָא. אֶלָּא אֶת שֶׁהוּא רוֹאֶה כְתֵיפוֹ שֶׁלְאָבִיו וּמַפְסִיעַ. בֵּית הִלֵּל דּוֹרְשִׁין. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר זְכוּרְךָ. וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר רְגָלִים. טוּל בֵּינָתַיִם אֶת שֶׁהוּא יָכוֹל לֶאֱחוֹז בְּיָדוֹ שֶׁלְאָבִיו. וּלְעִנְיַין טַהֲרוֹת אַתְּ אָמַר. אֶת שֶׁהוּא תָפוּס בְּיַד אָבִיו סְפֵיקוֹ כְּפִיקֵחַ. אָבִיו תּוֹפֵשׂ בְּיָדוֹ [סְפֵיקוֹ] כְּחֵרֵשׁ. בְּרַם הָכָא בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ חַיָּיב.
רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. אֵיכָן הָיוּ מַרְאִים פָּנִים. בְּהַר הַבַּיִת אוֹ בָעֲזָרוֹת. אָמַר לֵיהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַטָּמֵא פָּטוּר מִן הָרְאִיָּיה. דִּכְתִיב וּבָאתָ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. וְאֵין טָמֵא מֵת נִכְנָס לְהַר הַבַּיִת. הָדָא אָמְרָה. בָּעֲזָרָה הָיוּ מַרְאִים פָּנִים.
מֵאֵיכָן אַתְּ מוֹדֵד. מִן הַחוֹמָה אוֹ מִן הַבָּתִּים. תַּנֵּי שְׁמוּאֵל. מִן הַשִּׁילּוֹחַ. וְשִׁילּוֹחַ הָיָה בְּאֶמְצַע הַמְּדִינָה.
רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. מָהוּ לְשַׁלֵּחַ חֲגִיגָתוֹ בְּיַד אַחֵר. אָמַר לֵיהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מוּכֵּי שְׁחִין וּפוֹלְפְּסִין פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה. דִּכְתִיב וּבָאתָ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. הַטָּמֵא פָּטוּר מִן הָרְאִיָּה. דִּכְתִיב בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת וגו'. הָרָאוּי לָבוֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל מֵבִיא. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ מֵבִיא. וְיִשְׁלַח חֲגִיגָתוֹ בְּיַד אַחֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּחַ חֲגִיגָתוֹ בְּיַד אַחֵר. רִבִּי שַׁמַּי בָּעֵי. אוֹ חִילּוּף. מוּכֵּי שְׁחִין וּפוֹלְפְּסִין (פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה. דִּכְתִיב בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל. חָזַר רִבִּי שַׁמַּי וְאָמַר. מוּכֵּי שְׁחִין וּפוֹלְפְּסִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין) לָבוֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִין הֵן לָבוֹא בִּפְנֵי עַצְמָן. הַטָּמֵא אֵינוֹ רָאוּי לֹא בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְלֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הִפְרִישׁ חֲגִיגָתוֹ וָמֵת. הַיּוֹרְשִׁים מָהוּ שֶׁיְּבִיאוּ אוֹתָהּ. רִבִּי אִילָא אָמַר. יֵרָאֶה יֵירָאֶה. הָרָאוּי לָבוֹא מֵבִיא. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא אֵינוֹ מֵבִיא. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה כַּהִיא דְרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי יוֹנָתָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה. אֲפִילוּ לְאַחַר מִיתָה. וְהָכָא לֹא יֵרָאוּ פָּנַי רֵיקָם. אֲפִילוּ לְאַחַר מִיתָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. מַחֲלוֹקֶת שְׁמוּאֵל וְרִבִּי יוֹחָנָן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיאָה חַטָּאתָהּ וְמֵתָה יְבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין עוֹלָתָהּ. עוֹלָתָהּ וְמֵתָה. לֹא יְבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין חַטָּאתָהּ. שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּמוּפְרֶשֶׁת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילוּ אֵינָהּ מוּפְרֶשֶׁת. מָה אָנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁיְּרָשׁוּ קַרְקַע. בְּהָדָא אָמַר שְׁמוּאֵל. בְּמוּפְרֶשֶׁת. אִם בְּשֶׁיְּרָשׁוּ מִיטַלְטְלִין. בְּהָדָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילוּ אֵינָהּ מוּפְרֶשֶׁת. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. יְרָשׁוּ קַרְקַע. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל לְתִבְעֵי אֵין תּוֹבְעִין וּלְמַשְׁכֵּן אֵין מְמַשְׁכְּנִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אוֹף לְמַשְׁכֵּן מְמַשְׁכְּנִין. יְרָשׁוּ מִטַלְטְלִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן לְתִבְעֵי תּוֹבְעִין וּלְמַשְׁכֵּן [אֵין] מְמַשְׁכְּנִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל אַף לְתִבְעֵי אֵין תּוֹבְעִין.

הלכה ב

משנה: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הָרְאִיָּיה שְׁתֵּי כֶּסֶף וְהַחֲגִיגָה מָעָה כֶּסֶף. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הָרְאִיָּיה מָעָה כֶּסֶף וַחֲגִיגָה שְׁתֵּי כֶּסֶף׃

הלכה: רְאִיָּיה עוֹלוֹת וַחֲגִיגָה שְׁלָמִים. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מַרְבִּין בָּעוֹלוֹת וּמְמַעֲטִין בַּשְּׁלָמִים. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים. מְמַעֲטִין בָּעוֹלוֹת וּמַרְבִּין בַּשְּׁלָמִים. רִבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַּאי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. בֵּית שַׁמַּי יָלְפִין לָהּ מִקְּרְבְּנוֹת [הָעֲצֶרֶת. בֵּית הִלֵּל יָלְפִין לָהּ מִקְּרְבְּנוֹת] הַנְּשִׂיאִים. אָמְרוּ בֵית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי. לֹא מוּטָב לְמֵד קָרְבַּן יָחִיד מִקָּרְבַּן יָחִיד וְלֹא לְמֵד קָרְבַּן יָחִיד מִקָּרְבַּן צִיבּוּר. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּי. מוּטָב לְמֵד דָּבָר שֶׁהוּא נוֹהֵג לַדּוֹרוֹת מִדָּבָר שֶׁהוּא נוֹהֵג לַדּוֹרוֹת. וְאַל תָּבֵא לִי קָרְבַּן נְשִׂיאִים שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג לַדּוֹרוֹת.

תַּנֵּי. יֵשׁ בָּרְאִיָּיה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲגִיגָה. וּבַחֲגִיגָה מַה שֶּׁאֵין בָּרְאִיָּיה. שֶׁהָרְאִיָּיה כּוּלָּהּ לַגְּבוֹהַּ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּחֲגִיגָה. חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לִפְנֵי הַדִּיבֵּר וּלְאַחַר הַדִּיבֵּר. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּרְאִיָּיה. חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לִפְנֵי הַדִּיבֵּר. לְשׁוֹן חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לִפְנֵי הַדִּיבֵּר. שִׁלַּח אֶת עַמִּי וְיָחוֹגּוּ לִי בַּמִּדְבָּר. וּבִשְׁמְחָה מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁנֵיהֶן. שֶׁהַשִּׂמְחָה נוֹהֶגֶת בֵּין בַּדָּבָר שֶׁהוּא מִשֶּׁלּוֹ בֵּין בַּדָּבָר שֶׁהוּא מִשֶּׁלַּאֲחֵרִים. בֵּין בַּדָּבָר שֶׁדִּרְכּוֹ לְכֵן בֵּין בַּדָּבָר שֶׁאֵין דִּרְכּוֹ לְכֵן. וְאֵילּוֹ אֵינָן נוֹהֲגִין אֶלָּא מִשֶּׁלּוֹ. וּבִלְבַד מִדָּבָר שֶׁדִּרְכּוֹ לְכֵן. רִבִּי יוֹסֵי בְעֵי. וְלָמָּה לִי נָן אָמְרִין. כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב בָּרְאִיָּיה חַיָּיב בַּשִּׂמְחָה. וְיֵשׁ שֶׁהוּא חַיָּיב בַּשִּׂמְחָה וְאֵינוֹ חַיָּיב בָּרְאִיָּיה. נָשִׁים חַיָּיבוֹת בַּשִּׂמְחָה וְאֵינָן חַיָּיבוֹת בָּרְאִיָּיה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. וְשָׂמַחְתָּ. אֲפִילּוּ מְמַקְילוֹן. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. נֶאֱמַר כָּאן שִׂמְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שִׂמְחָה. מַה שִׂמְחָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן שְׁלָמִים אַף כָּאן שְׁלָמִים. רַב חוּנָה אָכַל (פָּשׁוֹשׁ) [פשוט] כָּל שִׁבְעָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף דְּבַר תּוֹרָה. תַּנָּא רִבִּי יָסָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. רְאִייָה כָּל שֶׁהִיא. חֲכָמִים הֵם שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. אָמַר לֵיהּ. וַיֵּשׁ כֵּן זוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְכָל הַשִּׁיעוּרִין לֹא חֲכָמִים הֵן שֶׁנִּתְנוּ. כְּזַיִת מִן הַמֵּת. כְּזַיִת מִן הַנְּבֵילָה. וְכָעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ. לָא אָתָא מִישְׁאוֹל אֶלָּא כַּיי דְּתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. דְּתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. לֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם. אֲפִילוּ כָל שֶׁהוּא. חֲכָמִים הֵם שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. וְקַשְׁיָא. מִן דּוּ סְמַךְ לָהּ לְדָבָר תּוֹרָה הוּא אָמַר. חֲכָמִים הֵם שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה כְּדַעְתֵּיהּ. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר. כָּל הַשִּׁיעוּרִין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. הֲוֵי דּוּ אָמַר. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף דְּבַר תּוֹרָה. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה כְּדַעְתֵּיהּ. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה דּוּ אָמַר. הָאוֹכֵל אִיסּוּר בַּזְּמַן הַזֶּה צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת לְפָנָיו אֶת הַשִּׁיעוּרִין. שֶׁמָּא יַעֲמוֹד בֵּית דִּין אַחֵר וִישַׁנֶּה עָלָיו אֶת הַשִּׁיעוּרִין. וְיֵהֵא יוֹדֵעַ מֵאֵי זֶה שִׁיעוּר אָכַל. הֲוֵי דּוּ אָמַר רְאִייָה כָּל שֶׁהִיא. חֲכָמִים הֵן שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. אָמְרִין. חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹחָנָן מִן הָדָא. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹנָתָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. לֹא חָזַר בֵּיהּ. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי אִימִּי. אִיתְפַּלְגוֹן חִזְקִיָּה וְרִבִּי יוֹחָנָן. חִזְקִיָּה אָמַר. אָדָם חוֹלֵק חוֹבָתוֹ לִשְׁתֵּי בְהֵמוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין אָדָם חוֹלֵק חוֹבָתוֹ לִשְׁתֵּי בְהֵמוֹת. אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁתְּהֵא בְיָדוֹ שְׁתֵּי כֶסֶף לְכָל אַחַת וְאַחַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה וְאֵין אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה. הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ לְפָנָיו עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת. הִקְרִיב חֲמֵשׁ בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן. וְהַמּוֹתָר מֵהוּ שֶׁיְּדְחוּ אֶת יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. רִבִּי קִרִיסְפִּי אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר. דּוֹחֶה. וְחוֹרְנָה אָמַר. אֵינוֹ דּוֹחֶה. וְלָא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. נְפָרֵשׁ מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מִן מִילֵּיהוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר. אָדָם טוֹפֵל מָעוֹת לְמָעָה. אֵין אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה. הוּא דּוּ אָמַר דּוֹחֶה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ אָמַר. אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה. אֵין אָדָם טוֹפֵל מָעוֹת לְמָעָה. הוּא דּוּ אָמַר. אֵינוֹ דּוֹחֶה. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְעוֹלָם הוּא מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וְדוֹחֶה אֶת יוֹם טוֹב עַד שֶׁיֹּאמַר. עוֹד אֵין בְּדַעְתִּי לְהוֹסִיף.

הלכה ג

משנה: עוֹלוֹת בַּמּוֹעֵד בָּאוֹת מִן הַחוּלִין וּשְׁלָמִים מִן הַמַּעֲשֵׂר. בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מִן הַחוּלִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִן הַמַּעֲשֵׂר:

הלכה: רִבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַּאי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. כָּךְ מֵשִׁיבִין בֵּית שַׁמַּי לְבֵית הִלֵּל. דָּבָר שֶׁהוּא בָא חוֹבָה בָּא מִן הַמַּעֲשֵׂר. אָמְרוּ לָהֶן. אִילּוּ בַחוֹל שֶׁמָּא אֵינוֹ מֵבִיא אַחַת מִן הַחוּלִין וְטוֹפֵל לְמַעֲשֵׂר. וְכָא מֵבִיא אַחַת מִן הַחוּלִין וְטוֹפֵל לְמַעֲשֵׂר. וּמְנַיִין שֶׁהוּא טוֹפֵל

[לְמַעֲשֵׂר]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. נֶאֱמַר כָּאן מִסַּת וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ. מַה שְׂאֵתוֹ הָאָמוּר לְהַלָּן מַעֲשֵׂר אַף כָּאן מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. נֶאֱמַר כָּאן שִׂמְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שִׂמְחָה. מַה שִׂמְחָה הָאָמוּרָה לְהַלָּן מַעֲשֵׂר אַף כָּאן מַעֲשֵׂר. וְיָבִיא כּוּלָּם מִן הַמַּעֲשֵׂר. עוּקְבָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. נֶאֱמַר כָּאן מִסַּת וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וַתֵּרֶב מַשְׂאַת בִּנְיָמִן. מַה מַשְׂאַת שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אַחַת עִיקָּר וְהַשְׁאָר טְפֵילָה. אַף מִסַּת שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אַחַת עִיקָּר וְהַשְׁאָר טְפֵילָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וַהֲלֹא שַׁלְמֵי נְדָבָה כְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה הֵן. וְלָמָּה הוּא טָפֵל לוֹן לְאִילֵּין קְרֵייָא. לְלַמְּדְךָ שֶׁדּוֹחִין עֲלֵיהֶן יוֹם טוֹב.

הלכה ד

משנה: יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבָתָן בִּנְדָרִים וּבִנְדָבוֹת וּבְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. וְהַכֹּהֲנִים בַּחַטָּאת וּבָאָשָׁם וּבָחֲזֵה וּבַשּׁוֹק וּבִבְכוֹר. אֲבָל לֹא בָעוֹפוֹת וְלֹא בַמְּנָחוֹת׃

הלכה: רִבִּי זְעוּרָה עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה שֶׁשְּׁחָטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵינוֹ יוֹצֵא בָהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּרֶגֶל. הָתִיב רִבִּי בָּא. וְהָא תַנֵּי. חֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹצְאִין בָּהּ מִשֵּׁם שִׂמְחָה. וְאֵין יוֹצְאִין בָּהּ מִשֵּׁם שְׁלָמִים. [אָמַר רִבִּי זְעִירָא. תִּפְתָּר בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ בָּרֶגֶל. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בָּא. אִם בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ בָּרֶגֶל אֵין זוֹ חֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר. מַאי כְדוֹן.] אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. עַד דַּאֲנָא תַמָּן שְׁמַע תְּנָא עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כַּד סַלְקִית לְהָכָא שְׁמַע תְּנָא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ. לְרַבּוֹת לֵילֵי יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן לְשִׂמְחָה. אוֹ יָכוֹל אַף לֵילֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר אַךְ. אוֹ חִלֵּק. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ. מִשָּׁאַתְּ מִתְחַייֵב בַּחֲגִיגָה אַתְּ מִתְחַייֵב בַּשִּׂמְחָה. הָתִיבוֹן. וְהָא תַנִּינָן. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁחָל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. לְשׁוֹחְטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵין אַתְּ יָכוֹל. דְּאָמַר רִבִּי זְעוּרָה עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה שֶׁשְּׁחָטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵינוֹ יוֹצֵא בָהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּרֶגֶל. לְשׁוֹחְטָן בָּרֶגֶל אֵין אַתְּ יָכוֹל. שֶׁכְּבָר לָמַדְנוּ שֶׁאֵין חֲגִיגָה דּוֹחָה שַׁבָּת. אֵימָתַי אָמְרוּ. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קַיְימָהּ רַב אֲבְדּוּמָא נְחוּתָא בַּכֹּהֲנִים וּבַשָּׁעִיר.
אֲבָל לֹא בָעוֹפוֹת וְלֹא בַמְּנָחוֹת. דִּכְתִיב זֶבַח.

הלכה ה

משנה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אוֹכְלִין מְרוּבִּין וּנְכָסִים מְמוּעָטִים מֵבִיא שְׁלָמִים מְרוּבִּין וְעוֹלוֹת מְמוּעָטוֹת. אוֹכְלִין מְעוּטִין וּנְכָסִים מְרוּבִּין מֵבִיא עוֹלוֹת מְרוּבּוֹת וּשְׁלָמִים מְמוּעָטִין. זֶה וְזֶה מְמוּעָטִין עַל זֶה נֶאֱמַר מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. זֶה וְזֶה מְרוּבִּין עַל זֶה נֶאֱמַר אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ.

הלכה: עָנִי וְיָדוֹ רְחָבָה. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו. אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ. עָשִׁיר וְיָדוֹ מְעוּטָה. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו. כְּבִרְכַּת יי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עָנִי וְיָדוֹ מְעוּטָה. עַל זֶה נֶאֱמַר. אֵין פְּחוּת מִשְּׁתֵּי כֶסֶף. אִישׁ. פְּרָט לְקָטָן. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. אָמַר. הֲרֵי עָלַי חֲגִיגָה בְּחָמֵשׁ סְלָעִים. וְהֵבִיא בִּשְׁתַּיִם. יָצָא אוֹ כְּבָר נִקְבַּע. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לֹא. אִילּוּ מִי שֶׁאָמַר הֲרֵי עָלַי אִשָּׁם בְּחָמֵשׁ סְלָעִים. שֶׁמָּא לֹא נִקְבַּע. וְכָא נִקְבַּע.

הלכה ו

משנה: מִי שֶׁלֹּא חָג בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג חוֹגֵג אֶת כָּל הָרֶגֶל וְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. עָבַר הָרֶגֶל וְלֹא חָג אֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרִיוּתוֹ. עַל זֶה נֶאֱמַר מְעוּוֶת לֹא יוּכַל לִתְקוֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִימָּנוֹת:

הלכה: רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נֶאֱמַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּפֶּסַח וְנֶאֱמַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּחַג. מַה חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁנֶּאֱמַר בַּפֶּסַח יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. אַף חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁנֶּאֱמַר בַּחַג יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. יְהוּדָה בַּר סַפְרָא בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ חַג לַיי שִׁבְעַת יָמִים. וְכִי שִׁבְעָה הֵם. וַהֲלֹא שְׁמוֹנָה הֵם. אֶלָּא צֵא שַׁבָּת מֵהֶם הֲרֵי שִׁבְעָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְכִי מִיכָּן לְמַדְנוּ שֶׁאֵין חֲגִיגָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. לֹא מִמָּקוֹם אַחֵר. הָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן אָחוֹי דְּרַב סַפְרָא. וְהָא תַנֵּי. אַף בַּפֶּסַח כֵּן. מֵעַתָּה צֵא שַׁבָּת מֵהֶן הֲרֵי שִׁשָּׁה. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁחָל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן וְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. מֵעַתָּה צֵא מֵהֶם שְׁנֵי יָמִים הֲרֵי שִׁשָּׁה. אָתָא רִבִּי חֲנַנְיָה יְהוּדָה בַּר סַפְרָא בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ חַג לַיי שִׁבְעַת יָמִים. וְכִי שִׁבְעָה הֵם. וַהֲלֹא שְׁמוֹנָה הֵם. אֶלָּא צֵא שַׁבָּת מֵהֶם. שֶׁכְּבָר לָמַדְנוּ שֶׁאֵין חֲגִיגָה דּוֹחָה שַׁבָּת. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר תְּחָגּוּהוּ. אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁיּוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. שְׁמִינִי רֶגֶל בְּפְנֵי עַצְמוֹ. פַּייֵס בִּפְנֵי עַצְמוֹ. בָּרְכָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. קִדְּשָׁן בִּפְנֵי עַצְמוֹ. רֶגֶל. דְּאָמַר רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. בְּכוּלְּהֹם כְּתִיב וּבַיּוֹם וְכָאן כְּתִיב בַּיּוֹם. לְלַמֶּדְךָ שֶׁהוּא רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. פַּייֵס. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. בַּשְּׁמִינִי חָזְרוּ לְפַייֵס כִּרְגָלִים. בְּרָכָה. אָמַר רִבִּי לָא. זְמַן. קִדְּשָׁן. פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד.

הלכה ז

משנה: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אֵיזֶהוּ מְעוּוֶת שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִתְקוֹן זֶה הַבָּא עַל הָעֲרָוָה וְהוֹלִיד מַמְזֵר. אִם תֹּאמַר בְּגַנָּב וְגַזְלָן יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר וּלְתַקֵּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אֵין קוֹרִין מְעוּוֶת אֶלָּא לְמִי שֶׁהָיָה מְתוּקָּן מִתְּחִילָּה וְנִתְעַוֵּת. וְאֵיזֶה זֶה תַּלְמִיד חָכָם שֶׁפֵּירֵשׁ מִן הַתּוֹרָה:

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. אִם רָאִיתָ עֲיָירוֹת שֶׁנִּתְלְשׁוּ מִמְּקוֹמָן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּע שֶׁלֹּא הֶחֱזִיקוּ בִּשְׂכַר סוֹפְרִים וּמַשְׁנִים. מַה טַּעַם. עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְּתָה כַמִּדְבָּר מִבְּלִי יוֹשֵׁב. וַיֹּאמֶר יי עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי.

רִבִּי יוּדָן נְשִׂייָא שְׁלַח לְרִבִּי חִייָה וּלְרִבִּי אַסִּי וּלְרִבִּי אִמִּי לְמֵיעֲבוֹר בַּקְּרַייְתָא דְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לְמִתַּקְנָא לוֹן סְפְרִין וּמַתְנֵייְנִין. עֲלוֹן לְחַד אָתַר וְלָא אַשְׁכְּחוֹן לָא סְפַר וְלָא מַתְנֵיין. אָמְרִין לוֹן. אַייתוֹן לָן נְטוּרֵי קַרְתָּא. אַיְיתוֹן לוֹן סַנְטוּרֵי קַרְתָּא. אָמְרוּן לוֹן. אֵילֵּין אֵינוּן נְטוּרֵי קַרְתָּא. לֵית אֵילֵּין אֶלָּא חָרוּבֵי קַרְתָּא. אָמְרִין לוֹן. וּמָאן אִינוּן נְטוּרֵי קַרְתָּא. אָמְרוּן לוֹן. סַפְרַייָא וּמַתְנֵייְנַיָּא. הָדָא הִיא דִּכְתִיב אִם יי לֹא יִבְנֶה בַיִת וגו׳.

רִבִּי חוּנָה רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מְצָאנוּ שֶׁוִּיתֵּר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל עַל עֲבוֹדָה זָרָה וְעַל גִּילּוּי עֲרָיוֹת וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים. וְעַל מְאָסָם בַּתּוֹרָה לֹא וִויתֵּר. מַה טַּעַם. וַיֹּאמֶר יי עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ עֲבוֹדָה זָרָה וְגִילּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים אֵין כָּתוּב כָּאן. אֶלָּא וַיֹּאמֶר יי עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. אוֹתִי עָזְבוּ אַוְוותְרָה. שָׁמָּא אֶת תּוֹרָתִי שָׁמְרוּ. שֶׁאִילּוּ אוֹתִי עָזְבוּ וְתוֹרָתִי שָׁמְרוּ הַשְׁאוֹר שֶׁבָּהּ הָיָה מְקָרְבָן אֶצְלִי. רַב חוּנָה אָמַר. לַמֵּד תּוֹרָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ אַתְּ בָּא לִשְׁמָהּ.

רִבִּי יְהוּדָה כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה אֶת הַמֵּת וְאֶת הַכַּלָּה מִתְקַלְּסִין הָיָה נוֹתֵן עֵינָיו בַּתַּלְמִידִים וְאוֹמֵר. הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֵם לַתַּלְמוּד.

נִמְנוּ בַּעֲלִיַּית בֵּית אָרִיס. הַתַּלְמוּד קוֹדֵם לַמַּעֲשֶׂה. רִבִּי אַבָּהוּ הֲוָה בְקֵיסָרִין. שְׁלַח לְרִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ מַזְכֵּי בְטִיבֶּרְיָה. שָׁלְחוֹן וְאָמְרוּן לֵיהּ. גְּמַל הוּא חֶסֶד. שְׁלַח כָּתַב לֵיהּ. הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּקֵיסָרִין שְׁלַחְתִּיךְ לְטִיבֶּרְיָא. כְּבָר נִמְנוּ בַּעֲלִיַּית בֵּית אָרִיס בְּלוֹד הַתַּלְמוּד קוֹדֵם לַמַּעֲשֶׂה. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. הָדָא דְאַתְּ אָמַר. בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה. אֲבָל אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֵם לַתַּלְמוּד. דְּלֹמָא. רִבִּי חִייָה רִבִּי יָסָא רִבִּי אִמִּי עַנְיָן מֵיתֵי לְגַבֵּי רִבִּי לְעָזָר. אָמַר לוֹן. אֵן הֲוִיתוֹן יוֹמָא דֵין. אָמְרוֹן לֵיהּ. גְּמַל חֶסֶד. אָמַר לוֹן. וְלָא הֲוָה תַמָּן חוֹרָנִין. אָמְרִין לֵיהּ. מָגִיר הֲוָה.

הלכה ח

משנה: הֶיתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בָּאֲוִיר וְאֵין לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. הִילְכוֹת שַׁבָּת חֲגִיגוֹת וּמְעִילוֹת כַּהֲרֵרִים תְּלוּיִם בְּסָעָרָה. מִקְרָא מְמוּעָט וַהֲלָכוֹת מְרוּבּוֹת. הַדִּינִים וְהָעֲבוֹדוֹת הַטְּהָרוֹת וְהַטּוּמְאוֹת וְהָעֲרָיוֹת יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. וְהֵן הֵן גּוּפֵי תוֹרָה׃

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. נִשְׁבַּעְתִּי וַאֲקַייְמָה. פְּעָמִים שֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּים. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי. בְּאַפִּי נִשְׁבַּעְתִּי. חוֹזֵר אֲנִי בִּי.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. וְכָל הַנְּדָרִים לֹא חֲכָמִים הֵם שֶׁהֵן מַתִּירִין. כָּתוּב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. תְּלָה הַפָּרָשָׁה בְּרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת שֶׁיְּהוּ מַתִּירִין לָהֶן אֶת נִדְרֵיהֶן. רַב יְהוּדָה בֵּשֵׁם שְׁמוּאֵל. כָּתוּב לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. הוּא אֵינוֹ מוֹחֵל דְּבָרוֹ. אַחֵר הוּא שֶׁעוֹשֶׂה דְּבָרוֹ חוּלִין. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה חָכָם שֶׁהוּא מַתִּיר לוֹ אֶת נִדְרוֹ.

רִבִּי זְעוּרָה רַב יְהוּדָה יִרְמְיָה בַּר אַבָּא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. שְׁלֹשָׁה שֶׁהֵן יוֹדְעִין לְפַתֵּחַ מַתִּירִין כְּזֵקֶן. סָבְרִין מֵימַר. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין זָקֵן. רַבָּנִן דְּקַיְסָרִין אָמְרִין. אֲפִילוּ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ זָקֵן. אָמְרוּן קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. רַב חוּנָה רָאשֵׁי מַטּוֹת. אָמַר לֵיהּ. אֵין לֵית רַב חוּנָה רָאשֵׁי מַטּוֹת מָאן אִינּוּן רָאשֵׁי מַטּוֹת. רַב חוּנָה רֹאשׁ לְרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת.

מָהוּ לִמְנוֹת זְקֵינִים לְדָבָרִים יְחִידִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רַב מְנִיתֵיהּ רִבִּי לְהַתִּיר נְדָרִים וְלִרְאוֹת כְּתָמִים. מִן דְּדָמָךְ בְּעָא גַבֵּי בְּרֵיהּ מוּמֵי בְּכוֹרוֹת. אָמַר לוֹ. אֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל מַה שֶׁנָּתַן לָךְ אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כּוּלָּא יְהַב לֵיהּ. לְדֵין יְחִידִי וּלְהַתִּיר נְדָרִים וְלִרְאוֹת כְּתָמִים וְלִרְאוֹת מוּמִין שֶׁבְּגָלוּי. מִן דְּדָמָךְ בְּעָא גַבֵּי בְּרֵיהּ מוּמִין שֶׁבַּסֵּתֶר. אָמַר לֵיהּ. אֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל מַה שֶׁנָּתַן לָךְ אַבָּא. אַף עַל גַּו דַּתְּ אָמַר. מְמַנִּין זְקֵינִים לְדָבָרִים יְחִידִים. וְהוּא שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים. כְּהָדָא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מַנִּי לְכָל תַּלְמִידוֹי. וַהֲוָה מִצְטָעֵר עַל חַד דַּהֲוָה (נְכִי) [בְּכִי] בְּעֵינוֹי וְלָא הֲוָה יְכִיל מַמְנָיֵיתֵיהּ. וִימַנְיֵיהּ לְדָבָרִים יְחִידִים. הָדָא אָמְרָה. הָרָאוּי [לְכָל הַדְּבָרִים רָאוּי] לְדָבָר אֶחָד. [וּשְׁאֵינוֹ] רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים אֲפִילוּ לְדָבָר אֶחָד אֵינוֹ רָאוּי.

מָהוּ לִמְנוֹת זְקֵינִים לְיָמִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא אֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי לְעֻזָּר. אָמַר לֵיהּ. פַּייֵס לִי לְרִבִּי יוּדָן נְשִׂייָא דִּי כְתוֹב לִי חָדָא אִיגְּרָא דְּאִיקָר. נִיפּוּק לְפַרְנָסָתִי לְאַרְעָא בָּרְיָיתָא. פַּייְסֵיהּ וְכָתַב לֵיהּ. הֲרֵי שִׁילַּחְנוּ אֲלֵיכֶם אָדָם גָּדוֹל. שְׁלוּחֵינוּ וּכְיוֹצֵא בָּנוּ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ אֲצָלֵינוּ. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי דוֹסְתַּי רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא. וּמַטוּ בָהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי דוֹסְתַּי סַבָּא. הָכֵין כָּתַב לֵיהּ. הֲרֵי שִׁילַּחְנוּ לָכֶם אָדָם גָּדוֹל. וּמַה הוּא גְדוּלָּתוֹ. שֶׁאֵינוֹ בוֹשׁ לוֹמַר. לֹא שָׁמַעְתִּי.

מָהוּ לְהַתִּיר בְּפֶלֶנְיֶס. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתִּירִין בְּפֶלֶנְיֶס. רִבִּי הִתִּיר בְּפֶלֶנְיֶס. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מַתִּיר בְּפֶלֶנְיֶס. רִבִּי חוּנָה בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין טַלִּית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. לִנְדָרִים קַלִּין.

הֵילְכוֹת שַׁבָּת. רִבִּי יוֹנָה אָמַר רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָה מַקְשֵׁי. וַהֲלֹא אֵין כָּתוּב אֶלָּא אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר. וְאַתְּ לָמֵד מִמֶּנּוּ כַּמָּה הֲלָכוֹת.

רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם בָּאת הֲלָכָה תַּחַת יָדֶיךָ וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מַה טִיבָהּ אַל תַּפְלִיגֶינָּהּ לְדָבָר אַחֵר. שֶׁהֲרֵי כַּמָּה הֲלָכוֹת נֶאֶמְרוּ לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְכוּלְהֶן מְשׁוּקָּעוֹת בַּמִּשְׁנָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וְיֵאוּת. הֲרֵי שְׁנֵי מִינֵי חִיטִּים. אִילּוּלֵא שֶׁבָּא נָחוּם וּפֵירְשָׁהּ לָנוּ יוֹדְעִין הָיִינוּ. רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֶכְתָּוב לוֹ רוּבֵּי תוֹרָתִי. וְכִי רוּבָּהּ שֶׁלַּתּוֹרָה נִכְתְּבָה. אֶלָּא מְרוּבִּין הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַכְּתָב מִן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַפֶּה. וְכֵינִי. אֶלָּא חֲבִיבִין הַדְּבָרִים הַסְּמוּכִין לִכְתָב מִן הַדְּבָרִים הַסְּמוּכִין לְפֶה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. אֶכְתָּוב לוֹ רוּבֵּי תוֹרָתִי. אֵילּוּ הַתּוֹכָחוֹת. אֲפִילּוּ כֵן לֹא כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אִילּוּ כָתַבְתִּי לְךָ רוּבֵּי תוֹרָתִי לֹא כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ. מָה בֵינָן לָאוּמּוֹת. אֵילּוּ מוֹצִיאִין סִפְרֵיהֶן וְאֵילּוּ מוֹצִיאִין סִפְרֵיהֶן. אֵילּוּ מוֹצִיאִין דִּפְתְּרֵיהֶן וְאֵילּוּ מוֹצִיאִין דִּפְתְּרֵיהֶן.

רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. נֶאֶמְרוּ דְבָרִים בְּפֶה וְנֶאֶמְרוּ דְבָרִים בִּכְתָב וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין (אֵילּוּ) [וְאֵיזוֹ] מֵהֶן חֲבִיבִין. אֶלָּא מִן מָה דִכְתִיב כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל. הָדָא אָמְרָה. אוֹתָן שֶׁבְּפֶה חֲבִיבִין. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן. חַד אָמַר. אִם שִׁימַּרְתָּ מַה שֶּׁבְּפֶה וְשִׁימַּרְתָּ מַה שְּׁבִכְתָב אֲנִי כוֹרֵת אִתְּךָ בְּרִית. וְאִם לָאו אֵינִי כוֹרֵת אִתְּךָ בְּרִית. וְחוֹרָנָה אָמַר. אִם שִׁימַּרְתָּ מַה שֶּׁבְּפֶה וְשִׁימַּרְתָּ מַה שְּׁבִכְתָב אַתְּ מְקַבֵּל שָׂכָר. וְאִם לָאו אֵין אַתְּ מְקַבֵּל שָׂכָר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עֲלֵיהֶם וַעֲלֵיהֶם כָּל כָּכָל דְּבָרִים הַדְּבָרִים. מִקְרָא וּמִשְׁנָה תַּלְמוּד הֲלָכוֹת וְאַגָּדוֹת. אֲפִילּוּ מַה שֶּׁתַּלְמִיד וָותִיק עָתִיד לְהוֹרוֹת לִפְנֵי רַבּוֹ כְּבָר נֶאֱמַר לְמֹשֶׁה בְּסִינַי. מַה טַעַם. יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה זֶה חָדָשׁ הוּא. חֲבֵירוֹ מֵשִׁיבוֹ וְאוֹמֵר לוֹ. כְּבָר הָיָה לְעוֹלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵינוּ.

רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. אֵין מוֹרִין לֹא מִן הַהֲלָכוֹת וְלֹא מִן הָאַגָּדוֹת וּלֹא מִן הַתּוֹסְפוֹת אֶלָּא מִן הַתַּלְמוּד. וְהָא תַנָּא רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. הִיא שְׁנֵי מֵינֵי חִיטִּין הִיא שְׁנֵי מֵינֵי שְׁעוֹרִין. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כָּךְ הָיְתָה הֲלָכָה בְיָדָם וּשְׁכָיְחוּהָ. הִיא שְׁנֵי מֵינֵי חִיטִּין הִיא שְׁנֵי מֵינֵי שְׁעוֹרִין. וְהָא תַנִּינָן. הַמַּחֲלִיק בְּצָלִים לַחִים לַשּׁוּק וּמְקַיֵּים יְבִישִׁין לַגּוֹרֶן. אִית לָךְ מֵימַר. שׁוּק וְגוֹרֶן. כָּךְ הָיְתָה הֲלָכָה בְיָדָם וּשְׁכָיְחוּהָ.

רִבִּי חֲנַנְיָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. אֵין לְמֵידִין מִן הַהוֹרָיָיה. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאֵין לְמֵידִין מִן הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא. הָדָא דַתְּ אָמַר בָּהוּא דְלָא סְבַר. בְּרַם בָּהוּא דְסָבַר עֲבִיד. אָמַר לֵיהּ. בֵּין דְּסָבַר בֵּין דְּלָא סָבַר בָּהוּא דְכַפְלִיג. בְּרַם בָּהוּא דְלָא כַפְלִיג בֵּין סָבַר בֵּין לָא סָבַר עֲבַד.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הָאִסּוּרִין שֶׁרִיבָּה עֲלֵיהֶן. שׁוֹגֵג מוּתָּר מֵזִיד אָסוּר. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא. אִם שׁוֹגֵג מוּתָּר. אִם מֵזִיד אָסוּר. מַתְנִיתָה בִתְרוּמָה דְרוֹבָהּ. אַתָּא מֵימוֹר לְךָ. וַאֲפִילּוּ בְּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כְּשֵׁם שֶׁמְּצָוָה לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה כָּךְ מִצְוָה שֶׁלֹּא לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לְטַהֵר אֶת

הַטָּמֵא כָּךְ אָסוּר לְטַמֵּא אֶת הַטָּהוֹר. רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם בָּאָת הֲלָכָה תַּחַת יָדֶיךָ וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ אִם לִתְלוֹת אִם לִשְׁרוֹף. לְעוֹלָם הֱוֵי רָץ אַחַר הַשְּׁרֵיפָה יוֹתֵר מִן הַתְּלִייָה. שֶׁאֵין לְךָ חָבִיב בַּתּוֹרָה מִפָּרִים הַנִּשְׂרָפִין וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִין וְהֵן בַּשְּׂרֵיפָה. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. וּלְמֵידִין דָּבָר שֶׁאֵין מִצְוָתוֹ לְכָאן מִדָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ לְכָאן.

פרק ב

הלכה א

משנה: אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה. וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם. וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם מֵבִין מִדַּעְתּוֹ. כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים רָתוּי לוֹ כְּאִילּוּ לֹא בָּא לָעוֹלָם מַה לְמַעְלָן וּמַה לְמַטָּן מַה לְפָנִים וּמַה לְאָחוֹר. כָּל שֶׁלֹּא חָס עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ רָאוּי לוֹ כְּאִילּוּ שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם׃

הלכה: אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה כול׳. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. בְּרַם כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל תַּנֵּי אֲזָהֲרוֹת לְעוֹבְדָה. מִן דְּרִבִּי אִמִּי יְתִיב מַתְנֵי. אֲזָהֲרָה לַשּׁוֹכֵב אֲזָהֲרָה לַנִּשְׁכָּב. הָדָא אָמְרָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל.

וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. בְּרַם כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוֹרְשִׁין לְעוֹבְדָה. מִן מַה דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי יְתִיב דָּרַשׁ. כַּתְּחִילָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. הָדָא אָמְרָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דָּרַשׁ רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. בַּתְּחִילָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. מַה טַעַם. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. חָזַר וַעֲשָׂאוֹ שֶׁלֶג. מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִיתִּים. חָזַר וַעֲשָׂאוֹ אֶרֶץ. כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵה אֶרֶץ. וְהָאָרֶץ עוֹמֶדֶת עַל מַיִם. לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם. וְהַמַּיִם עוֹמְדִים עַל הָרִים. עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם. וְהֶהָרִים עוֹמְדִין עַל רוּחַ. כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ. וְהָרוּחַ תְּלוּיָה בְּסָעָרָה. רוּחַ סְעָרָה עוֹשָׂה דְבָרוֹ. וּסְעָרָה עֲשָׂאָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּמִין קַמְיַע וּתְלָייֵהּ בִּזְרוֹעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִתַּחַת זְרוֹעוֹת עוֹלָם.

כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וגו׳. זֶה אֶחָד מִשִּׁשָּׁה מִקְרִיּוֹת שֶׁהָיָה רִבִּי קוֹרֵא אוֹתָן וּבוֹכֶה. בַּקְּשׁוּ אֶת יי כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ וגו׳. שִׁנְאוּ רָע וְאֶהֱבוּ טוֹב וגו׳. יִתֵּן בָּעָפָר פִּיהוּ וגו׳. כִּי אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה וגו׳. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לָמָּה הִרְגַּזְתַּנִי וגו׳. אָמַר לוֹ. לֹא הָיָה לָךְ לְהַרְגִּיז אֶת בּוֹרְאֶךָ אֶלָּא בִי. עֲשִׂיתָנִי עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּךְ. אֵין אַתְּ יוֹדֵעַ. כְּשֵׁם שֶׁנִּפְרָעִין מִן הָעוֹבֵד כָּךְ נִפְרָעִין מִן הַנֶּעֱבָד. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהָיִיתִי סָבוּר שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין וְנִתְיָירֵאתִי. וַהֲרֵי דְבָרִים קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם שְׁמוּאֵל רַבָּן שֶׁלְּנְבִיאִים. שֶׁכָּתוּב בּוֹ וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע וגו׳. נִתְיָירֵא מִיּוֹם הַדִּין. אָנוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְהַדִּין כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וגו׳. אֲפִילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן חֵט נִכְתָּבִין לְאָדָם עֵל פִּינְקְסוֹ. וּמִי מַגִּיד לָאָדָם. הֶבֶל הַיּוֹצֵא מִפִּיו. רִבִּי

חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲבֵץ. יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲבֵץ. אֵילִין צִיפָּארֵיי. תּוֹהוּ חוֹשֵׁךְ וְאֶפֵילָה.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. אַדְרְיָינוּס שָׁאַל לָעֲקִילַס הַגֵּר. קוּשְׁטִין אַתּוּן אָמְרִין דְּהֵין עַלְמָא קַיָּים עַל רוּחָא. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לֵיהּ. מִן הֵן אַתְּ מוֹדַע לִי. אֲמַר לֵיהּ. אַיְיתִי לִי הוֹגָנִין. אַיְיתֵי לֵיהּ הוֹגָנִין. אַטְעוּנוּנוּן טָעוּנֵיהוֹן. אַקִּימוֹן וְאַרְבָּעוֹן. נַסְתּוֹן וְחָנְקוֹן. אֲמַר לֵיהּ. הֵא לָךְ. אַקִּימוֹן. אֲמַר לֵיהּ. מִן דְּחָנְקְתוֹן. אֲמַר לֵיהּ. כְּלוּם חֲסַרְתְּנוֹן. לֹא רוּחָא הִיא דְנָפְקַת מִינְּהוֹן.

וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד. עוֹד הִיא כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם יוֹדֵעַ לְחוּס עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ. לֹא כֵן אָמַר רַב. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לוֹמַר דָּבָר (בְּנֶגַע צָרַעַת) [כְּנֶגֶד רַבּוֹ] אֶלָּא אִם כֵּן רָאָה אוֹ שִׁימֵּשׁ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. כַּתְּחִילָּה רַבּוֹ פּוֹתֵחַ לוֹ רָאשֵׁי פְסוּקִים וּמְסַכֵּים. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תַּלְמִיד וָותִיק הָיָה לוֹ לְרִבִּי וְדָרַשׁ פֶּרֶק אֶחָד בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. וְלֹא הִסְכִּימָה דַּעְתּוֹ שֶׁלְּרִבִּי. וְלָקָה בִשְׁחִין. הַתּוֹרָה הַזּוֹ דוֹמָה לִשְׁנֵי שְׁבִילִים. אֶחָד שֶׁלְּאוֹר וְאֶחָד שֶׁלְּשֶׁלֶג. הִיטָּה בָזֶה מֵת בָּאוֹר. הִיטָּה בָזוֹ מֵת בַּשֶּׁלֶג. מַה יַּעֲשֶׂה. יְהַלֵּךְ בָּאֶמְצַע.

מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ עַל הַדֶּרֶךְ רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר. וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עָרָךְ מְהַלֵּךְ אַחֲרָיו. אָמַר לוֹ. רִבִּי. הַשְׁנִינִי פֶּרֶק אֶחָד בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. אָמַר לוֹ. וְלֹא כָךְ שָׁנוּ חֲכָמִים. וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ. אָמַר לוֹ. רִבִּי. תַּרְשִׁינִי לוֹמַר לְפָנֶיךָ אֲנִי. אָמַר לוֹ. אֱמוֹר. כֵּיוָן שֶׁפָּתַח רִבִּי לְעָזָר בֶּן עָרָךְ בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה יָרַד לוֹ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מִן הַחֲמוֹר. אָמַר. אֵינוֹ בַדִּין שֶׁאֶהֱא שׁוֹמֵעַ כְּבוֹד קוֹנִי וַאֲנִי רָכוּב עַל הַחֲמוֹר. הָלְכוּ וְיָשְׁבוּ לָהֶן תַּחַת אִילָן אֶחָד. וְיָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְהִקִּיפָה אוֹתָם. וְהָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְקַפְּצִין לִפְנֵיהֶן כִּבְנֵי חוּפָּה שְׂמֵיחִין לִפְנֵי חָתָן. נַעֲנָה מַלְאָךְ אֶחָד מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְאָמַר. כִּדְבָרֶיךָ אֶלְעָזָר בֶּן עָרָךְ כֵּן הוּא מַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. מִיָּד פָּתְחוּ כָּל הָאִילָנוֹת (מֵהֶן) [פִּיהֶן] וְאָמְרוּ שִׁירָה. אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר. כֵּיוָן שֶׁגָּמַר רִבִּי לְעָזָר בֶּן עָרָךְ בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה עָמַד רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר. בָּרוּךְ יי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁנָּתַן לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ לִדְרוֹשׁ בִּכְבוֹד אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. יֵשׁ לְךָ נָאֶה לִדְרוֹשׁ וְאֵינוֹ נָאֶה מְקַיֵּים. נָאֶה מְקַיֵּים וְאֵינוֹ נָאֶה דוֹרֵשׁ. אֶלְעָזָר בֶּן עָרָךְ נָאֶה דוֹרֵשׁ וְנָאֶה מְקַיֵּים. אַשְׁרֶיךָ אַבְרָהָם אָבִינוּ. שֶׁיָּצָא מֵחֶלְצֶיךָ אֶלְעָזָר בֶּן עָרָךְ. וְכֵיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ רִבִּי יוֹסֵף הַכֹּהֵן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל אַף הֵם פָּתְחוּ בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. אָמְרוּ. יוֹם אֶחָד בְּתְקוּפַת תַּמּוּז הָיָה. וְרָעֲשָׁה הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן. וְיָצְאָה בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶן. הֲרֵי הַמָּקוֹם פָּנוּי לָכֶם וְהַטְרִיקְלִין מוּצָע לָכֶם. אַתֶּם וְתַלְמִידֵיכֶם מְזוּמָּנִין לַכַּת שְׁלִישִׁית. וַאֲתָיָא כְּמַאן דְּאָמַר שׁוֹבַע שִׂמְחוֹת אֶת פָּנֶיךָ. שֶׁבַע כִּיתּוֹת שֶׁלְּצַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא.

שׁוּב מַעֲשֶׂה בִּירִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ. וּבֶן זוֹמָא בָּא כְנֶגְדּוֹ. שָׁאַל בִּשְׁלוֹמוֹ וְלֹא הֵשִׁיבוֹ. אָמַר לוֹ. מֵאַיִין בָּן זוֹמָא. אָמַר לוֹ. מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית. וְאֵין בֵּין מַיִם הָעֶלְיוֹנִים לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים אֶלָּא (אֶחָד) [כְּמָלֵא] פּוֹתֵחַ טֶפַח. נֶאֱמַר כָּאן רִיחוּף. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִינּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף. מַה רִיחוּף שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ. אַף רִיחוּף שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְתַלְמִידָיו. הֲרֵי בֶּן זוֹמָא מִבַּחוּץ. וְלֹא הָיוּ יָמִים קַלִּים עַד שֶׁנִּפְטַר בֶּן זוֹמָא.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. שְׁלֹשָׁה הִרְצוּ תוֹרָתָן לִפְנֵי רַבָּן. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי. רִבִּי עֲקִיבָה לִפְנֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. חֲנַנְיָה בֶּן חֲכִינַיי לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה. מֵיכָן וְהֵילַךְ אֵין דַּעְתָּן נְקִייָה. אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס. אֶחָד הֵצִיץ וָמֵת. אֶחָד הֵצִיץ וְנִפְגַּע. אֶחָד הֵצִיץ וְקִיצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת. אֶחָד נִכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְשָׁלוֹם. בֶּן עַזַּאי הֵצִיץ וְנִפְגַּע. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכוֹל דַּיֶּיךָ. בֶּן זוֹמָא הֵצִיץ וָמֵת. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר יָקָר בְּעֵינֵי יי הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו. אַחֵר הֵצִיץ וְקִיצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת. מַנִּי אַחֵר. אֱלִישָׁע בֶּן אַבּוּיָה. שְׁהָיָה הוֹרֵג רַבֵּי תוֹרָה. אָמְרִין. כָּל תַּלְמִיד דַּהֲוָה חֲמִי לֵיהּ מְשֻׁבָּח בְּאוֹרַיְתָא הֲוָה קְטִיל לֵיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דַּהֲוָה עָלִיל לְבֵית וַועְדָא וַהֲוָה חֲמִי טַלָּייֵא קוֹמֵי סַפְרָא. וַהֲוָה אָמַר. מָה אִילֵּין יָתְבִין עָבְדִין הָכָא. אוּמְנוּתֵיהּ דְּהֵן בַּנַּאי. אוּמְנוּתֵיהּ דְּהֵן נַגָּר. אוּמְנוּתֵיהּ דְּהֵן צַיָּיד. אוּמְנוּתֵיהּ דְּהֵן חַיָּיט. וְכֵיוָן דַּהֲווֹן שְׁמְעִין כֵּן הֲווֹן שְׁבָקִין לֵיהּ וְאָזְלִין לוֹן. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ וגו'. שֶׁחִיבֵּל מַעֲשֶׂה יָדָיו שֶׁלְּאוֹתוֹ הָאִישׁ. אוּף בְּשִׁעַת שׁוּמְדָא הֲווֹן מַטְעֲנִין לוֹן מְטוּלִין. וַהֲווֹן מִתְכַּוְונִין מִיטְעוֹן תְּרֵי חַד מְטוּל. מִשֵּׁם שְׁנַיִם שֶׁעָשׂוּ מְלָאכָה אַחַת. אָמַר. אַטְעוֹנְנוֹן יְחִידְאִין. אָזְלוֹן וְאַטְעוֹנִינוֹן יְחִידְיִין. וַהֲווֹן מִתְכַּוְונִין מִיפְרוֹק בְּכַרְמְלִית. שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. אָמַר. אַטְעוֹנִינוֹן צְלוֹחִיין. אָזְלוֹן וְאַטְעוֹנִינוֹן צְלוֹחִיין. רִבִּי עֲקִיבָה נִכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְשָׁלוֹם. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר מָשְׁכֵיני אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה וגו'.

רִבִּי מֵאִיר הֲוָה יָתִיב דָּרֵשׁ בְּבֵית מִדְרָשָׁא דְטִיבֶּרְיָה. עֲבַר אֱלִישָׁע רַבֵּיהּ רְכִיב עַל סוּסְיָיא בְּיוֹם שׁוּבְתָא. אֲתוֹן וְאָמְרוּן לֵיהּ. הָא רַבָּךְ לְבַר. פְּסַק לֵיהּ מִן דְּרָשָׁה וּנְפַק לְגַבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. מַה הֲוִיתָה דָּרֵשׁ יוֹמָא דֵין. אָמַר לֵיהּ. וַיי בֵּרַךְ אֶת אַחֲרִית וגו'. אָמַר לֵיהּ. וּמַה פָּתַחְתָּ בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. וַיּוֹסֶף יי אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנֶה. שֶׁכְּפַל לוֹ אֶת כָּל מָמוֹנוֹ. אָמַר. וַוי דְּמוֹבְדִין וְלָא מַשְׁכְּחִין. עֲקִיבָה רַבָּךְ לָא הֲוָה דָּרֵשׁ כֵּן. אֶלָּא וַיי בֵּרַךְ אֶת אַחֲרִית אִיּוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ. בִּזְכוּת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁהָיָה בְיָדוֹ מֵרֵאשִׁיתוֹ. אָמַר לֵיהּ. וּמַה הֲוִיתָה דָּרִישׁ תּוּבָן. אָמַר לֵיהּ. טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. אָמַר לֵיהּ. וּמַה פָּתַחְתָּ בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. לְאָדָם שֶׁהוֹלִיד בָּנִים בְּנֵעֲרוּתוֹ וָמֵת. וּבְזִקְנוּתוֹ וְנִתְקַיְימוּ. הֲוֵי טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. לְאָדָם

שֶׁעָשָׂה סְחוֹרָה בְּיָלְדּוּתוֹ וְהִפְסִיד. וּבְזִקְנוּתוֹ וְנִשְׁתַּכֵּר. הֲוֵי טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. לְאָדָם שֶׁלָּמַד תּוֹרָה בְּנַעֲרוּתוֹ וּשְׁכָחָהּ. וּבְזִקְנוּתוֹ וְקִיְּמָהּ. הֲוֵי טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. אָמַר. וַוי דְּמוֹבְדִין וְלָא מַשְׁכָּחִין. עֲקִיבָה רַבָּךְ לָא הֲוָה דָרַשׁ כֵּן. אֶלָּא טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. בִּזְמַן שֶׁהוּא טוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ. וּבִי הָיָה הַמַּעֲשֶׂה. אַבּוּיָה אַבָּא מִגְּדוֹלֵי יְרוּשָׁלַם הָיָה. בְּיוֹם שֶׁבָּא לְמוֹהֲלֵינִי קָרָא לְכָל גְּדוֹלֵי יְרוּשָׁלַם וְהוֹשִׁיבָן בְּבֵית אֶחָד. וּלְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּלְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּבֵית אֶחָד. מִן דְּאָכְלוּן וְשָׁתוּן שְׂרוֹן מְטַפְּחִין וּמְרַקְּדִין. אָמַר רַבִּי לְיֹעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. עַד דְּאִינּוּן עָסְקִין בְּדִידוֹן נַעֲסוֹק אֲנַן בְּדִידָן. וְיָשְׁבוּ וְנִתְעַסְּקוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה. מִן הַתּוֹרָה לַנְּבִיאִים וּמִן הַנְּבִיאִים לַכְּתוּבִים. וְיָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְהִקִּיפָה אוֹתָם. אָמַר לָהֶן אַבּוּיָה. רַבּוֹתַיי. מַה בָּאתֶם לְשָׂרוֹף אֶת בֵּיתִי עָלַי. אָמְרוּ לוֹ. חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא יוֹשְׁבִין הָיִינוּ וְחוֹזְרִין בְּדִבְרֵי תוֹרָה. מִן הַתּוֹרָה לַנְּבִיאִים וּמִן הַנְּבִיאִים לַכְּתוּבִים. וְהָיוּ הַדְּבָרִים שְׂמֵיחִים כְּנִתְּנָן מִסִּינַי. וְהָיְתָה הָאֵשׁ מְלַחֶכֶת אוֹתָן כִּלְחִיכָתָן מִסִּינַי. וְעִיקַּר נִתְּנָן מִסִּינַי לֹא נִיתְּנוּ בָאֵשׁ. וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. אָמַר לָהֶן אַבּוּיָה אַבָּא. רַבּוֹתַיי. אִם כָּךְ הִיא כּוֹחָהּ שֶׁלְּתוֹרָה. אִם נִתְקַיֵּים לִי הַבֵּן הַזֶּה לַתּוֹרָה אֲנִי מַפְרִישׁוֹ. לְפִי שֶׁלֹּא הָיְתָה כַּוָּונָתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם לְפִיכָךְ לֹא נִתְקַיְּימוּ בְּאוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמַר לֵיהּ. וּמַה הֲוִיתָה דָרַשׁ תּוּבָן. אָמַר לֵיהּ. לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוֹכִית. אָמַר לֵיהּ. וּמַה פָּתַחְתָּ בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי תוֹרָה קָשִׁין לְקַנּוֹת כְּכֶלִי זָהָב וְנוֹחִין לְאַבֵּד כְּכֶלִי זְכוּכִית. וּמַה כְּלֵי זָהָב וּכְלֵי זְכוּכִית אִם נִשְׁתַּבְּרוּ יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר וְלַעֲשׂוֹתָן כֵּלִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ. אַף תַּלְמִיד חָכָם שֶׁשָּׁכַח תַּלְמוּדוֹ יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר וּלְלַמְּדוֹ כַּתְּחִילָּה. אָמַר לֵיהּ. דַּיֶּיךָ מֵאִיר. עַד כָּאן תְּחוּם שַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ. מִן הֵן אַתְּ יָדַע. אָמַר לֵיהּ. מִן טַלְפֵּי דְסוּסַיי דַהֲוִינָא מַנִּי וְהוֹלֵךְ אַלְפַּיִם אַמָּה. אָמַר לֵיהּ. וְכָל הָדָא חָכְמְתָא אִית בָּךְ וְלֵית אַתְּ חָזַר בָּךְ. אָמַר לֵיהּ. לֵית אָנָא יְכִיל. אָמַר לֵיהּ. לָמָּה. אָמַר לֵיהּ. שֶׁפַּעַם אַחַת הָיִיתִי עוֹבֵר לִפְנֵי בֵּית קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים רָכוּב עַל סוּסִי בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת וְשָׁמַעְתִּי בַּת קוֹל יוֹצֵאת מִבֵּית קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְאוֹמֶרֶת. שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים. חוּץ מֵאֱלִישָׁע בֶּן אַבּוּיָה. שֶׁיָּדַע כּוֹחִי וּמָרַד בִּי. וְכָל דָּא מִן הֵן אָתַת לֵיהּ. אֶלָּא פַּעַם אַחַת הָיָה יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה בִּבְקִעַת גִּינֶיסַר. וְרָאָה אָדָם אֶחָד עָלָה לְרֹאשׁ הַדֶּקֶל וְנָטַל אֵם עַל הַבָּנִים. וְיָרַד מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם. לְמָחָר רָאָה אָדָם אַחֵר שֶׁעָלָה לְרֹאשׁ הַדֶּקֶל. וְנָטַל אֶת הַבָּנִים וְשִׁילַּח אֶת הָאֵם. וְיָרַד מִשָּׁם וְהִכִּישׁוֹ נָחָשׁ וָמֵת. אָמַר. כָּתוּב שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים. אֵיכָן הִיא טוֹבָתוֹ שֶׁלָּזֶה. אֵיכָן הִיא אֲרִיכוּת יָמָיו שֶׁלָּזֶה. וְלָא הֲיָה יָדַע שִׁדְרָשָׁהּ רִבִּי יַעֲקֹב לְפָנִים מִמֶּנּוּ. לְמַעַן יִיטַב לָךְ. לְעוֹלָם הַבָּא שֶׁכּוּלּוֹ טוֹב. וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים. לְעָתִיד שֶׁכּוּלּוֹ אָרוֹךְ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. עַל יְדֵי שֶׁרָאָה לְשׁוֹנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יְהוּדָה הַנָּחְתּוֹם נָתוּן בְּפִי הַכֶּלֶב שׁוֹתֶת דָּם. אָמַר. זוֹ תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ. זֶה הוּא הַלָּשׁוֹן

שֶׁהָיָה מוֹצִיא דִבְרֵי תוֹרָה כְּתִיקָּנָן. זֶהוּ הַלָּשׁוֹן שֶׁהָיָה יַגִּיעַ בַּתּוֹרָה כָּל יָמָיו. [זוֹ תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ.] דּוֹמֶה שֶׁאֵין מַתַּן שָׂכָר וְאֵין תְּחִיַּית הַמֵּתִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. אִמּוֹ כְּשֶׁהָיְתָה מְעוּבֶּרֶת בּוֹ הָיְתָה עוֹבֶרֶת עַל בָּתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה וְהֵרִיחָה מֵאוֹתוֹ הַמִּין. וְהָיָה אוֹתוֹ הָרֵיחַ מְפַעְפֵּעַ בְּגוּפָהּ כְּאִירְסָהּ שֶׁלְּחֶכִינָה. לְאַחַר יָמִים חָלָה אֶלִישָׁע. אָתוּן וְאָמְרוּן לְרִבִּי מֵאִיר. הָא רַבָּךְ בְּאִישׁ. אֲזַל בָּעֵי מְבַקְּרֵתֵיהּ. וְאַשְׁכְּחֵיהּ בְּאִישׁ. אֲמַר לֵיהּ. לֵית אַתְּ חֲזַר בָּךְ. אֲמַר לֵיהּ. וְאִין חָזְרִין מִתְקַבְּלִין. אֲמַר לֵיהּ. וְלָא כֵן כְּתִיב. תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא. עַד דְּיִכְדּוּכָהּ שֶׁלְּנֶפֶשׁ מְקַבְּלִין. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בָּכָה אֶלִישָׁע וְנִפְטַר וָמֵת. וְהָיָה רִבִּי מֵאִר שָׂמֵחַ בְּלִיבּוֹ וְאוֹמֵר. דּוֹמֶה שְׁמִתּוֹתֵיהּ תְּשׁוּבָה נִפְטָר רִבִּי. מִן דְּקָבְרוּנֵיהּ יָרְדָה הָאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׂרְפָה אֶת קִבְרוֹ. אָתוּן וְאָמְרוּן לְרִבִּי מֵאִיר. הָא קִיבְּרֵיהּ דְּרַבָּךְ אַיְיקַד. נְפַק בָּעֵי מְבַקְּרֵתֵיהּ. וְאַשְׁכְּחֵיהּ אַיְיקַד. מַה עָבַד. נְסַב גּוּלְתֵּיהּ וּפָרְסֵיהּ עֲלוֹי. אָמַר. לֵינִי הַלַּיְלָה וגו'. לֵינִי בָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא לַלַּיְלָה. וְהָיָה בַבּוֹקֶר. זֶה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁכּוּלּוֹ בוֹקֶר. אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל. זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא טוֹב. דִּכְתִיב בֵּיהּ טוֹב יי לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. וְאִם לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי חַי יי. וְאִיטְפַּיַּית. אָמְרוּן לְרִבִּי מֵאִיר. אִין אָמְרוּן לָךְ בְּהַהוּא עָלְמָא. לְמָאן אַתְּ בָּעֵי לְמִבְקְרָה. לְאָבוּךְ אוֹ לְרַבָּךְ. אֲמַר לוֹן. אֲנָא מִיקְרַב לְרִבִּי קְדָמַיי וּבָתַר כֵּן לְאַבָּא. אָמְרִין לֵיהּ. וּשְׁמָעִין לָךְ. אֲמַר לוֹן. וְלָא כֵן תַּנִּינָן. מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר, תִּיק תְּפִילִּין עִם הַתְּפִילִּין. מַצִּילִין לְאֶלִישָׁע אַחַר בִּזְכוּת תּוֹרָתוֹ. לְאַחַר יָמִים הָלְכוּ בְנוֹתָיו לִיטוֹל צְדָקָה מֵרִבִּי. גָּזַר רִבִּי וְאָמַר. אַל יְהִי לוֹ מוֹשֵׁךְ חֶסֶד וְאַל יְהִי חוֹנֵן לִיתוֹמָיו. אָמְרוּ לוֹ. רִבִּי. אַל תַּבֵּט בְּמַעֲשָׂיו. הַבֵּט בְּתוֹרָתוֹ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה בָּכָה רִבִּי וְגָזַר עֲלֵיהֶן שֶׁיִּתְפַּרְנְסוּ. אָמַר. מַה אִם זֶה שֶׁיָּגַע בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא לְשׁוּם שָׁמַיִם רְאוּ מַה הֶעֱמִיד. מִי שֶׁהוּא יָגֵעַ בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם בַּר סִירָה. פְּלִיאָה מִמְּךָ מַה תֵּדַע. עֲמוּקָה מִשְּׁאוֹל מַה תַּחְקוֹר. בְּמַה שֶׁהוּרְשִׁיתָה הִתְבּוֹנֵן. אֵין לְךָ עֶסֶק בַּנִּסְתָּרוֹת. רַב אָמַר תֵּאַלְמָנָה שִׂפְתֵי שֶׁקֶר. יִתְחָרְשָׁן יִתְפָּרְכָן יִשְׁתַּתְּקָן. יִתְחָרְשָׁן. כְּמַה דַתְּ אָמַר וַיֹּאמֶר יי אֵלָיו מִי שָׂם פֶּה וגו'. יִתְפָּרְכָן. כְּמַה דַתְּ אָמַר וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים. יִשְׁתַּתְּקָן. כִּשְׁמוּעוֹ. הַדּוֹבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתֵק. הַדּוֹבְרוֹת עַל צַדִּיקוֹ שֶׁלְּעוֹלָם דְּבָרִים שֶׁהֲעָתִיק מִבְּרִיוֹתָיו. בְּגַאֲוָה וָבוּז. זֶה שֶׁהוּא מִתְגָּאֶה לוֹמַר. אֲנִי דוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית. סָבוּר שֶׁהוּא כְּמְנָאֶה. וְאֵינוֹ אֶלָּא כְּמְבַזֶּה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. הַמִּתְכַּבֵּד בְּקִלְקוֹל חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. הַמִּתְכַּבֵּד בְּכִבּוּד חַי הָעוֹלָמִים לֹא כָל שֶׁכֵּן. מַה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ. מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ. אַל יְהִי לוֹ בְּמָה רַב טוּבְךָ. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כָּתוּב כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וגו'. כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר

עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם. כְּבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דָּבָר. מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כָּתוּב הָזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי עַד. אֲבָל אַתְּ מִנִּי שִׁים אָדָם עָלֵי אָרֶץ.

רִבִּי יוֹנָה [בְּשֵׁם] רִבִּי בָּא. כָּתוּב כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ. יָכוֹל קוֹדֶם לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. תַּלְמוּד לוֹמַר לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ. יָכוֹל מִשִּׁישִׁי וְאֵילַךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר רִאשׁוֹנִים. אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב מִיעֵט. הֲרֵי אָנוּ לְמֵידִין מִשִּׁישִׁי. מַה שִּׁישִׁי מְיוּחָד שֶׁהוּא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. אַף אַתְּ לֹא תְהֵא מֵבִיא לִי אֶלָּא אֶת שֶׁהוּא כְיוֹצֵא בַּשִּׁשִׁי. יָכוֹל לֵידַע מַה לְמַעֲלָה מִן הַשָּׁמַיִם וּמַה לְמַטָּה מִן הַתְּהוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם. אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתְּ דוֹרֵשׁ וְלִיבָּךְ מַסְכִּים. מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתְּ הוֹלֵךְ וְקוֹלְךָ הוֹלֵךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. וּלְמִן הַיּוֹם. אַתְיָא דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי כְּהָדָא דְבַר קַפָּרָא. וּמַה דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה כְּהָדָא דְרִבִּי בָּא.

רִבִּי יוֹנָה בֶּשֵׁם רִבִּי לֵוִי. בֵּבֵי״ת נִבְרָא הָעוֹלָם. מַה בֵּי״ת סָתוּם מִכָּל צְדָדָיו וּפְתוּחַ מִצַּד אֶחָד. כָּךְ אֵין לְךָ רְשׁוּת לִדְרוֹשׁ מַה לְמַעֲלָן וּמַה לְמַטָּן מַה לְפָנִים וּמַה לְאָחוֹר. אֶלָּא מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם וְלָבֹא. אוֹמְרִים לְבֵי״ת. מִי בְרָאָךְ. וְהוּא מַרְאֶה לָהֶן בִּנְקוּדָה וְאוֹמֵר. זֶה שֶׁלְמַעֲלָן. וּמַה שְׁמוֹ. וְהוּא מַרְאֶה לָהֶן בִּנְקוּדָה שֶׁלְאַחֲרָיו וְאוֹמֵר יי שְׁמוֹ. אָדוֹן שְׁמוֹ. דָּבָר אַחֵר. וְלָמָּה בְּבֵי״ת. שֶׁהוּא בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה. וְלֹא בָאֶלֶף. שֶׁהוּא לְשׁוֹן אֲרִירָה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֵינִי בוֹרֵא אֶת עוֹלְמִי אֶלָּא בְּבֵי״ת. שֶׁלֹּא יְהוּ כָל בָּאֵי הָעוֹלָם אוֹמְרִין. הֵיאַךְ הָעוֹלָם יָכוֹל לַעֲמוֹד. וְנִבְרָא בִּלְשׁוֹן אֲרִירָה. אֶלָּא הֲרֵינִי בוֹרֵא אוֹתוֹ בְּבֵי״ת בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה. וְאוּלַי יַעֲמוֹד.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בִּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת נִבְרְאוּ שְׁתֵּי עוֹלָמוֹת. הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. [אֶחָד בְּהֵ״א וְאֶחָד בְּיוּ״ד.] מַה טַּעַם. כִּי בְיָהּ יי צוּר עוֹלָמִים. וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִי זֶה נִבְרָא בְהֵ״א וְאִי זֶה מֵהֶם נִבְרָא בְיוּ״ד. אֶלָּא מִן מַה דִכְתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. בְּהֵ״א בְּרָאָם. הֲוֵי הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְהֵ״א. וְהָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְיוּ״ד. מָה הֵ״ה (חָסֵר) [פָּתוּחַ] מִלְמַטָּן. רֶמֶז לְכָל בָּאֵי עוֹלָם שֶׁהֵן יוֹרְדִין לִשְׁאוֹל. מַה הֵ״א יֵשׁ לוֹ נְקוּדָה מִלְמַעֲלָן. מְשָׁעָה שֶׁהֵן יוֹרְדִין הֵן עוֹלִין. מַה הֵ״א פָּתוּחַ מִכָּל צַד. כָּךְ פּוֹתֵחַ פֶּתַח לְכָל בַּעֲלֵי תְשׁוּבָה. מַה יוּ״ד כָּפוּף כָּךְ יִהְיוּ כָל בָּאֵי הָעוֹלָם כְּפוּפִין. וְנֶהֱפְכוּ כָל פָּנִים לְיֶרֶקוֹן. כֵּיוָן שֶׁרָאָה דָוִד כֵּן הִתְחִיל לְקַלֵּס בִּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יי הַלְלוּ אֶת שֵׁם יי.

רִבִּי יוּדָן נְשִׂייָא שְׁאַל לְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מָהוּ דֵין דִּכְתִיב סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. אָמַר לֵיהּ. אֵין לְךָ כָּל מָקוֹם וּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מְמוּנֶּה עַל בְּיָה שֶׁלּוֹ. וּמִי מְמוּנֶּה עַל בִּיאָה שֶׁבְּכוּלָּם. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בְּיָהּ שְׁמוֹ. בִּי יָהּ שְׁמוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר. רַבָּךְ לָא הֲוָה דָרֵשׁ כֵּן. אֶלָּא לְמֶלֶךְ שֶׁבָּנָה פַּלְטִין בְּמָקוֹם בִּיבִים בְּמָקוֹם אַשְׁפּוֹת בְּמָקוֹם סָרְיוֹת. מִי שֶׁהוּא בָא וְאוֹמֵר. הַפַּלְטִין הַזּוֹ בְּמָקוֹם בִּיבִין הוּא. בְּמָקוֹם אַשְׁפּוֹת הוּא. בְּמָקוֹם

סָרִיוֹת הוּא. אֵינוֹ פוֹגֵם. כָּךְ מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר. כַּתְּחִילָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. הֲרֵי זֶה פוֹגֵם. לְפָרְדֵּיסוֹ שֶׁלְּמֶלֶךְ וַעֲלָיֶיהָ בְּנוּיָה עַל גַּבָּיו. עָלָיו לְהַצִּיץ. אֲבָל לֹא לִיגַּע.

בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. שָׁמַיִם נִבְרְאוּ תְחִילָּה וְאַחַרְכָּךְ הָאָרֶץ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. הָאָרֶץ נִבְרֵאת תְּחִילָּה וְאַחַרְכָּךְ הַשָּׁמַיִם. אֵילּוּ מֵבִיאִין טַעַם לְדִבְרֵיהֶן וְאֵילּוּ מֵבִיאִין טַעַם לְדִבְרֵיהֶן. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. לַמֶּלֶךְ שֶׁעָשָׂה כִסֵּא. מְשֻׁעָשָׁאוֹ עָשָׂה אֲפֵּיפוֹדִין שֶׁלּוֹ. הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל. בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. לַמֶּלֶךְ שֶׁעָשָׂה פַּלָּטִין. מְשֻׁבָּנָה אֶת הַתַּחְתּוֹנִים עָשָׂה אֶת הָעֶלְיוֹנִים. אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִיפְּחָה שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. וְדָא מְסַיְּעָה לְבֵית הִלֵּל. לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מִמָּקוֹם שֶׁבֵּית שַׁמַּי מֵבִיאִין טַעַם לְדִבְרֵיהֶן מִשָּׁם בֵּית הִלֵּל מְסַלְּקִין לוֹן. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. מִשָּׁם בֵּית הִלֵּל מְסַלְּקִין לוֹן. וְהָאָרֶץ הָיְתָה. כְּבָר הָיְתָה. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם חֲכָמִים. אִם לְבִירְיָיה שָׁמַיִם קָדְמוּ. וְאִם לְשִׁכְלוּל הָאָרֶץ קָדְמָה. אִם לְבִירְיָיה שָׁמַיִם קָדְמוּ. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וגו'. אִם לְשִׁכְלוּל הָאָרֶץ קָדְמָה. בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. שָׁמַיִם בָּרִאשׁוֹן כְּבֵית שַׁמַּי עָשָׂה שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְעָשׂוּ תוֹלְדוֹת רִאשׁוֹן וְשֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי. בָּרְבִיעִי יְהִי מְאוֹרוֹת. יָם בַּשֵּׁינִי כְּבֵית שַׁמַּי עָשָׂה שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְעָשָׂה תוֹלְדוֹת שֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי. בַּחֲמִישִׁי יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם. אֶרֶץ בַּשְּׁלִישִׁי כְּבֵית שַׁמַּי עָשָׂת שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְעָשָׂת תוֹלְדוֹת שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי וַחֲמִישִׁי. בַּשִּׁישִׁי וְתוֹצֵא הָאָרֶץ. אֶרֶץ בָּרִאשׁוֹן כְּבֵית הִלֵּל עַשְׂת שְׁנֵי יָמִים. וְעָשׂוּ תוֹלְדוֹת רִאשׁוֹן וְשֵׁינִי. בַּשְּׁלִישִׁי תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ. שָׁמַיִם בַּשֵּׁינִי כְּבֵית הִלֵּל עַשׂוּ שְׁנֵי יָמִים. וְעָשׂוּ תוֹלְדוֹת שֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי. בָּרְבִיעִי יְהִי מְאוֹרוֹת. יָם בַּשְּׁלִישִׁי כְּבֵית הִלֵּל עַשָׂה שְׁנֵי יָמִים. וְעָשָׂה תוֹלְדוֹת שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי. בַּחֲמִישִׁי יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. תָּמֵיהַּ אֲנִי הֵיאַךְ נֶחְלְקוּ אָבוֹת הָעוֹלָם עַל בִּירְיַית הָעוֹלָם. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא כְלַפַּס הַזֶּה וּכְכִיסּוּיהּ. מַה טַּעַם. אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִיפְּחָה שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן. אִם כְּדַעַת הַזֹּאת שֶׁאָמַר אַבָּא פְּעָמִים שֶׁהוּא מַקְדִּים שָׁמַיִם לָאָרֶץ. פְּעָמִים שֶׁהוּא מַקְדִּים אֶרֶץ לַשָּׁמַיִם. אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁשְּׁנֵיהֶן שֵׁקוּלִים זֶה בָּזֶה.

הלכה ב

משנה: יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ יוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אוֹמֵר לִסְמוֹךְ. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ מַתַּיי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר לִסְמוֹךְ. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטָח אוֹמֵר לִסְמוֹךְ. שְׁמַעְיָה אוֹמֵר לִסְמוֹךְ אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ. הִלֵּל וּמְנַחֵם לֹא

נֶחֱלְקוּ. יָצָא מְנַחֵם נִכְנַס שַׁמַּאי. הִלֵּל אוֹמֵר לִסְמוֹךְ וְשַׁמַּאי אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ. הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ נְשִׂיאִים וְהַשְּׁנִיִּים אֲבוֹת בֵּית דִּין׃

הלכה: בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיְתָה מַחֲלוֹקֶת בְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל הַסְּמִיכָה בִּלְבַד. וְעָמְדוּ שַׁמַּי וְהִלֵּל וְעָשׂוּ אוֹתָן אַרְבַּע. מִשֶּׁרָבוּ תַלְמִידֵי בֵית שַׁמַּי וְתַלְמִידֵי בֵית הִלֵּל וְלֹא שִׁימְּשׁוּ אֶת רַבֵּיהֶן כְּל צוֹרְכָן. וְרַבּוּ הַמַּחֲלוֹקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְנֶחְלְקוּ לִשְׁתֵּי כִיתּוֹת. אֵילּוּ מְטַמְּאִין וְאֵילּוּ מְטַהֲרִין. וְעוֹד אֵינָהּ עֲתִידָה לַחֲזוֹר לְמְקוֹמָהּ עַד שֶׁיָּבוֹא בֶּן דָּוִד.

רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא תְהֵא שְׁבוּת קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. שֶׁהֲרֵי סְמִיכָה אֵינָהּ אֶלָּא רְשׁוּת וְנֶחְלְקוּ עָלֶיהָ אָבוֹת הָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְכַבּוֹשׁ אֶת כּוֹבְדוֹ. דִּלֹּא כֵן מַה אֲנָן אָמְרִין. אָסוּר לִיגַּע בַּבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב.

הִלֵּל וּמְנַחֵם לֹא נֶחֱלְקוּ. יָצָא מְנַחֵם וְנִכְנַס שַׁמַּי. לְאֵיכָן יָצָא. יֵשׁ אוֹמְרִים. מִמִּידָּה לְמִידָּה יָצָא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. כְּנֶגֶד פָּנָיו יָצָא. הוּא וּשְׁמוֹנִים זוּג שֶׁלְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְלוּבָּשִׁין תִּירְקֵי זָהָב. שֶׁהִשְׁחִירוּ פְּנֵיהֶן כְּשׁוּלֵי קְדֵירָה. שֶׁאָמְרוּ לָהֶן. כִּתְבוּ עַל קֶרֶן שׁוֹר שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

אֲנָן תַּנִּינָן. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי נָשִׂיא. וְשִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח אַב בֵּית דִּין. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי וּמַחֲלֹף. מָאן דְּאָמַר. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי נָשִׂיא. עוֹבְדָא דַּאֲלֶכְסַנְדְּרִיָאה מְסַיֵּיעַ לֵיהּ. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי [הֲווֹן בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם] בְּעוֹן מַמְנִיתֵיהּ נָשִׂיא בִּירוּשָׁלֵם. עֶרֶק וַאֲזַל לֵיהּ לַאֲלֶכְסַנְדְּרִיאָה. וְהֲיוּ בְּנֵי יְרוּשָׁלֵם כּוֹתְבִין. מִירוּשָׁלֵם הַגְּדוֹלָה לַאֲלֶכְסַנְדְּרִיאָה הַקְּטַנָּה. עַד מָתַי אַרוּסִי יוֹשֵׁב אֶצְלְכֶם וַאֲנִי יוֹשֶׁבֶת עֲגוּמָה עָלָיו. פִּירֵשׁ מַיְתֵי גַּו אֵילְפָא. אֲמַר. דְּכוּרָה מָרְתָה דְּבַיְתָא דְקַבַּלְתָּן מַה הֲוּוֹת חֲסִירָה. אֲמַר לֵיהּ חַד מִן תַּלְמִידוֹי. רִבִּי עַיְינָהּ הֲוּוֹת שְׁבָרָה. אֲמַר לֵיהּ. הָא תַרְתֵּיי גַּבָּךְ. חָדָא דַּחֲשַׁדְתָּנִי. וְחָדָא דְּאִיסְתַּכַּלְתְּ בָּהּ. מָה אָמְרִית. יָאַיָּא בְּרֵיוָא. לָא אָמְרִית אֶלָּא בְּעוֹבְדָא. וְכָעַס עֲלוֹי וְאָזַל.

מָאן דְּאָמַר. שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח נָשִׂיא. עוֹבְדָא דְּאַשְׁקְלוֹן מְסַיֵּיעַ לֵיהּ. תְּרֵין חֲסִידִין הֲווֹן בְּאַשְׁקְלוֹן כְּחָדָא וְשָׁתֵּי כְּחָדָא וְלָעֵי בְּאוֹרַיְתָא כְּחָדָא. דְּמָךְ חַד מִינְּהוֹן וְלָא אִיתְגְּמַל לֵיהּ חֶסֶד. מִית בְּרֵיהּ דְּמַעְיָן מוּפָס וּבְטֵלַת כָּל מְדִינְתָא מִיגְמוֹל לֵיהּ חֶסֶד. שׁוֹרֵי הַהוּא חֲסִידָא מְצַטְעֵר. אֲמַר. וַוי דְּלֵית לְשׁוֹנַאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּלוּם. אִיתְחֲמֵי לֵיהּ בְּחֵילְמָא וַאֲמַר לֵיהּ. לָא תִיבְזֵי בְנֵי מָרֵיךְ. דֵּין עֲבַד חָדָא חוֹבָא וַאֲזַל בָּהּ. וְדֵין עֲבַד חָדָא טִיבוּ וַאֲזַל בָּהּ. וּמַה חוֹבָא עֲבַד הַהוּא חֲסִידָא. [חַס] לֵיהּ לָא עֲבַד חוֹבָה מִן יוֹמוֹי. אֶלָּא פַּעַם אַחַת הִקְדִּים תְּפִילִּין שֶׁל רֹאשׁ לִתְפִילִּין שֶׁל יַד. וּמַה טִיבוּ עֲבַד בְּרֵיהּ דְּמַעְיָן מוּפָס. חַס לֵיהּ לָא עֲבַד טִיבוּ מִן יוֹמוֹי. אֶלָּא חַד זְמָן עֲבַד אֲרִיסְטוֹן לְבוּלְטַיָּיא וְלָא אֲתוֹן אַכְלוּנֵיהּ. אֲמַר. יֵיכְלוּנֵיהּ מִיסְכִּינַיָּיא דְּלָא יִטְ[לוֹן]. וְאִית דְּאָמְרִין. בְּשׁוּקָא הֲוָה עֲבַר וּנְפַל מִינֵיהּ חַד עִיגּוּל. וַחֲמָא חַד

מִיסְכֵּן וּנְסַב לֵיהּ וְלֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם [בְּגִין דְּלָא מְסַמְּקִי אַפּוֹיֵי]. בָּתַר יוֹמִין חֲמָא הַהוּא חָסִידָא לְחָסִידָא חַבְרֵיהּ מְטַיֵּיל גַּו גִּנְּיִן גַּו פַּרְדֵּיסִין גַּו מַבּוּעִין דְּמַיִי. וַחֲמָא לְבָרֵיהּ דְּמַעְיָן מוּכָּס לְשׁוֹנוֹ שׁוֹתֶת עַל פִּי הַנָּהָר. בְּעֵי מֵמְטֵי מַיָּא וְלָא מַטֵּי. וַחֲמָא לְמִרְיָם בְּרַת עֲלֵי בְצָלִים. רִבִּי לָעְזָר בַּר יוֹסֵה אָמַר. תַּלְיֵיא בְּחִיטֵּי בִיזַיְיא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה אָמַר. צִירָא דְּתִרְעָא דְּגֵיהִנֹּם קְבִיעַ בְּאוּדְנֵהּ. אָמַר לוֹן. לָמָּה דָא כֵן. אָמְרִין לֵיהּ. דַּהֲוָות צַיְימָה וּמְפַרְסְמָה. וְאִית דְּאָמְרֵי. דַּהֲוָות צַיְימָה חַד יוֹם וּמְקַזְּזָה לֵיהּ תְּרֵיי. אָמַר לוֹן. עַד אֵימַת הִיא כֵן. אָמְרֵי לֵיהּ. עַד דְּיֵיתֵי שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח וַאֲנָן מְרִימִין לָהּ מִן גַּו אוּדְנָהּ וְקָבְעִין לֵיהּ גַּו אוּדְנֵיהּ. [אָמַר לוֹן. וְלָמָּה. אָמְרֵי לֵיהּ.] דַּאֲמַר. אִין אֲנָא מִתְעַבִּיד נְשִׂייָא אֲנָא מְקַטֵּל חָרְשַׁיָּיא. וְהָא אִיתְעַבִּיד נְשִׂייָא וְלָא קְטַל חָרְשַׁיָּא. וְהָא אִית תְּמַנִּין נָשִׁין חָרְשִׁיָּין יְהִיבִין גַּו מְעָרְתָא דְּאַשְׁקְלוֹן מְחַבְּלָן עָלְמָא. אֶלָּא אֵיזִיל אֶמּוֹר לֵיהּ. אָמַר לוֹן. אֲנָא דְחִיל דְּהוּא גְּבַר נְשִׂייָא וְלֵית הוּא מְהֵייְמְנָתִי. אָמְרֵי לֵיהּ. אִי הֵימְנָךְ הָא טַבָּאוּת. וְאִין לָא [עֲבִיד הָדֵין סֵימָנָךְ קוֹמוֹי.] הַב יָדָךְ עַל עֵייְנָךְ וְאַפְקֵהּ וְחַזְרֵהּ וְהִיא חָזְרָה. אֲזַל וְתַנֵּי לֵיהּ עוֹבְדָה. בָּעָא מֵיעֲבַד [סֵימָנָא] קוֹמוֹי וְלָא שַׁבְקוּהּ. אָמַר לֵיהּ. יְדַע אֲנָא דְּאַתְּ גְּבַר חָסִיד. יְתִיר מִן כֵּן אַתְּ יְכִיל עֲבַד. וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּפוּמִי לָא אַמְרִית. בְּלִיבִּי חַשְׁבִית. מִיָּד עָמַד שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח בְּיוֹם סַגְרִיר וּנְסַב עִימֵּיהּ תּוּמְנִין גּוּבְרִין בְּחִירִין. וְיָהַב בִּידֵיהוֹן תּוּמְנֵיי לְבוּשִׁין נְקִיִּים וְיָבוֹנִין גַּו קִידְרִין חַדְתִּין וְכַפּוֹנוֹן עַל רֵישֵׁיהוֹן. אָמַר לוֹן. אִין צְפַרְיִת חַד זְמַן לַבְּשִׁוֹן לְבוּשֵׁיכוֹן. וְאִין צְפַרְיִת זַמַּן תִּנְיַין עוּלּוּן כּוּלְכוֹן כְּחָדָא. וְכֵיוָן דְּאַתּוּן עָלְלִין כָּל חַד וְחַד מִינְּכוֹן יִגּוֹף חָדָא וִיטַלְטְלִינֵיהּ מִן אַרְעָא. דְּעִיסְקֵיהּ דְּהָדֵין חָרְשָׁא טַלְטְלְתְּנֵיהּ מִן אַרְעָא לָא יְכִיל עֲבַד כְּלוּם. אֲזַל וְקָם לֵיהּ עַל תִּרְעָא דְּמְעָרְתָא. אָמַר לֵיהּ. אויים אויים. פִּתְחוּן לִי. דְּמִן דִּידָכָן אֲנָא. אָמְרוּן לֵיהּ. הֵיךְ אֶתִית לְהָכָא בְּהָדֵין יוֹמָא. אָמַר לוֹן. בֵּינֵי טִיפַּיָּיא הֲוִינָא מְהַלֵּךְ. אָמְרוּן לֵיהּ. וּמָה אָתִיתָא הָכָא מֵיעֲבַד. אָמַר. מֵילַף וּמֵילְפָא. כָּל מַטֵּי יַעֲבִיד מַה דְּהוּא חֲכַם. וַהֲוָת כָּל חָדָא מִינְּהוֹן אָמְרָה מַה דָהִיא אָמְרָה וּמַייְתֵיָא פִּיתָּא. וְחָדָא אָמְרָה מַה דָהִיא אָמְרָה וּמַייְתֵיָא קוּפָּד. אָמְרָה מַה דָהִיא אָמְרָה וּמַייְתֵיָא תַבְשִׁילִין. אָמְרָה מַה דָהִיא אָמְרָה וּמַייְתֵי חֲמַר. אָמְרוּן לֵיהּ. אַתּ מָה אִית בָּךְ עֲבַד. אָמַר לוֹן. אִית בִּי צְפַּר תְּרֵין צַפְרִין וּמַייְתִי לְכוֹן תְּמַנִּין גּוּבְרִין בְּחִירִין. הֲווֹי עִמְכוֹן חָדְיֵי וּמַחְדֵּיי לְכוֹן. אָמְרוּן לֵיהּ. כֵּן אֲנָן בָּעֵיי. צְפַר חָדָא זְמַן וְלָבְשׁוּן לְבוּשֵׁיהוֹן. צְפַר זְמַן תִּינְיַין וְעָלוּן כּוּלְהוֹן כְּחָדָא. אָמַר. כָּל דְּמַטֵּי יַחְכּוּם זוּגֵיהּ. וְטָעֲנוּנוּן וְאָזְלוּן וְצַלְבוּנוּן. הָדָא הִיא דְּתַנִּינָן. מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח שֶׁתָּלָה נָשִׁים בְּאַשְׁקְלוֹן. [אָמְרוּ. שִׁמּוֹנִים נָשִׁים תָּלָה. וְאֵין דָּנִין שְׁנַיִם בְּיוֹם אֶחָד. אֶלָּא שֶׁהָיְתָה הַשָּׁעָה צְרִיכָה לְכָךְ.]

תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. שָׁמַעְתִּי שֶׁעוֹנְשִׁין שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה וְעוֹנְשִׁין שֶׁלֹּא כַתּוֹרָה. עַד אֵיכָן. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי אָמַר. עַד כְּדֵי זִימְזוּם. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. בָּעֲדִים. אֲבָל לֹא

בְּהַתְרָיֶיה. מַעֲשֶׂה בְאֶחָד שֶׁיָּצָא לְדֶרֶךְ רָכוּב עַל סוּסוֹ בַּשַּׁבָּת. וְהֵבִיאוּהוּ לְבֵית דִּין וּסְקָלוּהוּ. וַהֲלֹא שְׁבוּת הָיִית. אֶלָּא שֶׁהָיְתָה הַשָּׁעָה צְרִיכָה לָכֵן. שׁוּב מַעֲשֶׂה בְאֶחָד שֶׁיָּצָא לַדֶּרֶךְ וְאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וּפָנָה לַאֲחוֹרֵי הַגָּדֵר וְעָשָׂה צָרְכָיו עִמָּהּ. וְהֵבִיאוּהוּ לְבֵית דִּין וְהִלְקוּהוּ. וַהֲלֹא אִשְׁתּוֹ הָיִית. אֶלָּא שֶׁנָּהַג עַצְמוֹ בַּבִּיזָּיוֹן.

הלכה ג

משנה: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מְבִיאִים שְׁלָמִים וְאֵין סוֹמְכִין עֲלֵיהֶן אֲבָל לֹא עוֹלוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מְבִיאִין שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת וְסוֹמְכִין עֲלֵיהֶן׃

הלכה: בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. הוּתְּרָה סְמִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. לֹא הוּתְּרָה סְמִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. אִי זוֹ הִיא סְמִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. מֵאֶתְמוֹל. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי בְּאָשָׁם מְצוֹרָע שֶׁסְּמִיכָתוֹ עָלָיו מֵאֶתְמוֹל לֹא יָצָא. שַׁלְמֵי נְדָבָה שֶׁסְּמִיכָתוֹ עֲלֵיהֶן מֵאֶתְמוֹל יָצָא. מַה פְּלִיגִין. בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה. בֵּית שַׁמַּי עֲבִידִין לוֹן כְּשַׁלְמֵי נְדָבָה. בֵּית הִלֵּל עֲבִידִין לוֹן כְּאָשָׁם מְצוֹרָע. אָמַר רִבִּי יָסָא הֵן דַּתְּ אָמַר. אָשָׁם מְצוֹרָע שֶׁסְּמִיכָתוֹ עָלָיו מֵאֶתְמוֹל לֹא יָצָא. בִּזְמַנּוֹ. עִיבֵּר זְמַנּוֹ נַעֲשָׂה כְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה.

אָמְרוּ בֵית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי אוֹסֵר לָהֶדְיוֹט הֲרֵי אֲנִי מַתִּיר לַגָּבוֹהַּ. בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי מַתִּיר לְהֶדְיוֹט אֵינוֹ דִין שֶׁנַּתִּיר לַגָּבוֹהַּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. וַהֲרֵי נְדָרִים וּנְדָבוֹת יוֹכִיחוּ. שֶׁהֵן מוּתָּרִין לְהֶדְיוֹט וַאֲסוּרִין לַגָּבוֹהַּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל. לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת שֶׁאֵין זְמַנָּן קָבוּעַ. תֹּאמְרוּ בַּחֲגִיגָה שֶׁזְּמַנָּהּ קָבוּעַ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. חֲגִיגָה אֵין זְמַנָּהּ קָבוּעַ. שֶׁאִם לֹא חָג בְּרִאשׁוֹן חוֹגֵג בַּשֵּׁנִי. שֶׁאִם לֹא חָג בַּשֵּׁנִי חוֹגֵג בַּשְּׁלִישִׁי. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל. חֲגִיגָה זְמַנָּהּ קָבוּעַ. שֶׁאִם לֹא חָג בָּרֶגֶל. אֵינוֹ יָכוֹל לַחוֹג לְאַחַר הָרֶגֶל. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּי. וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל. מִשָּׁם רְאָיָיה. לָכֶם אֵינוֹ נַעֲשֶׂה. [וְאָבַל] נַעֲשֶׂה הוּא לַגָּבוֹהַּ. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר טַעַם אַחֵר. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁכִּירָתָהּ סְתוּמָה כִּירַת רַבָּהּ פְּתוּחָה. בְּשָׁעָה שֶׁכִּירָתָהּ פְּתוּחָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא כִירַת רַבָּהּ פְּתוּחָה. דָּבָר אַחֵר. אֵינוֹ בַּדִּין שֶׁיְּהֵא שׁוּלְחָנָהּ מָלֵא וְשׁוּלְחַן (רַבָּהּ) [קוֹנָהּ] רֵיקָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲוָה עָבַר קוֹמֵי סִדְרָא וּשְׁמַע קָלְהוֹן קָרֵיי הָדֵין פְּסוּקָא. וַיִּזְבְּחוּ לַיי זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עוֹלוֹת לַיי לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא. אָמַר. מָאן דְּמִפְסִיק לֵיהּ כְּבֵית שַׁמַּי. מָאן דְּקָרֵא כוּלֵּיהּ כְּבֵית הִלֵּל. נִיחָא עוֹלוֹת לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא. שְׁלָמִים לְמָחֳרַת הַיּוֹם. וְאֵין שְׁלָמִים בָּאִין כְּבֵית שַׁמַּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. דָּוִד מֵת בָּעֶצֶרֶת. וְהָיוּ כָל יִשְׂרָאֵל אוֹנְנִין וְהִקְרִיבוּ לְמָחָר.

מַעֲשֶׂה בְהִלֵּל הַזָּקֵן שֶׁהֵבִיא עוֹלָתוֹ לְעֲזָרָה וְסָמַךְ עָלֶיהָ. חָבְרוּ עָלָיו תַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּי. הִתְחִיל מְכַשְׁכֵּשׁ בְּזָנָבָהּ. אָמַר לָהֶן. רְאוּ נְקֵיבָה הִיא וּשְׁלָמִים הֵבֵאתִיהָ. הִפְלִיגָן בְּדָבָרִים וְהָלְכוּ לָהֶן. לְאַחַר יָמִים גָּבְרָה יָדָן שֶׁלְּבֵית שַׁמַּי וּבִיקְשׁוּ לְקַבּוֹעַ הֲלָכָה כְּדִבְרֵיהֶם. וְהָיָה שָׁם בָּבָא בֶּן בּוּטָא מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּי וְיוֹדֵעַ שֶׁהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל. פַּעַם אַחַת נִכְנַס לַעֲזָרָה וּמְצָאָהּ שׁוֹמֶמֶת. אָמַר. יִשַּׁמּוּ בָתֵּיהֶן שֶׁל אֵילּוּ שֶׁהֵישִׁמּוּ אֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. מֶה עָשָׂה. שָׂלַח וְהֵבִיא שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים טָלִים מִצֹּאן קֵדָר וּבִיקְּרָן מִמּוּמִין. וְהֶעֱמִידָן בְּהַר הַבַּיִת וְאָמַר לָהֶן. שִׁמְעוּנִי אֲחַיַּי בֵּית יִשְׂרָאֵל. כָּל מִי שֶׁהוּא רוֹצֶה יָבִיא עוֹלוֹת יָבִיא וְיִסְמוֹךְ. יָבִיא שְׁלָמִים וְיִסְמוֹךְ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה נִקְבְּעָה הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל. וְלֹא אָמַר אָדָם דָּבָר. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בֵּירִבִּי לְעָזָר. הָדָא כַסָּא בְּשֵׁירוּתָהּ בְּעָיָא מוּלַיי. סָפָא דְקִיסָּא מִינֵּיהּ וּבֵיהּ. כָּל גּוּמְרָא דְּלָא כְווֹתָא בְּשַׁעְתָּהּ לָא כְווֹתָא. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית הִלֵּל שֶׁהֵבִיא עוֹלָתוֹ לָעֲזָרָה וְסָמַךְ עָלֶיהָ. וְרָאָהוּ אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּי. אָמַר לָהֶן. מַה זוֹ סְמִיכָה. אָמַר לוֹ. מַה זוֹ שְׁתִיקָה. וְשִׁיתְּקוֹ בִנְזִיפָה וְהָלַךְ לוֹ.

הלכה ד

משנה: עֲצֶרֶת שֶׁחָלָה לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יוֹם טָבוּחַ לְאַחַר שַׁבָּת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין לָהֶן יוֹם טָבוּחַ וּמוֹדִין שֶׁאִם חָלָה לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁיּוֹם טָבוּחַ לְאַחַר שַׁבָּת וְאֵין כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו וּמוּתָּרִין בִּסְפֵּד וּבְתַעֲנִית שֶׁלֹּא לְקַיֵּים דִּבְרֵי הָאוֹמְרִין עֲצֶרֶת לְאַחַר שַׁבָּת׃

הלכה: עֲצֶרֶת שֶׁחָלָה לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים. יוֹם טָבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֵין לָהּ יוֹם טָבוּחַ. אֶלָּא יוֹמָהּ הוּא טָבוּחָהּ. הָא בֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים. יוֹם טָבוּחַ שֶׁלָּהּ אַחַר שַׁבָּת. [וְאֵין] כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו. (קוֹל) [מִקַּל] וָחוֹמֶר. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת כְּדִבְרֵי בֵית הִלֵּל אֵין כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין שָׁם שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי לֹא כָל שֶׁכֵּן.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. כֵּיצַד יִתְקַיְּימוּ שְׁנֵי מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל אַת חוֹגֵג וְשׁוֹבֶת. וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּשַּׁבָּת לְמָחָר אַתְּ חוֹגֵג וְקוֹצֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וּבִלְבַד שֶׁיְּבִלִּים לְעִיסָּתוֹ. כְּהָדָא דְתַנִּי. לְהֶן אֵינַשׁ דִּיהֲוֵי עָלוֹהִי אָעִין וְבַכּוּרִין. הָאוֹמַר. הֲרֵי עָלַי עֲצִים לְמִזְבֵּחַ וְגִיזִירִין לַמַּעֲרָכָה. אָסוּר (בְּסֵפֶד) [בַּהֶסְפֵּד] וְתַעֲנִית וּמְלֶאכְתָּן מֻתֶּרֶת בּוֹ בַיּוֹם.

מוֹדִים שֶׁאִם חָלָה לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁיּוֹם טָבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. הָא בֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. יוֹם טָבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. עוֹרוֹת שֶׁל מִי. רִבִּי טָבִי בְשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי

יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. שֶׁלְּכָל הַמִּשְׁמָרוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. שֶׁלְּאוֹתוֹ הַמִּשְׁמָר. וַתְּ אָמַר. יוֹם טְבוֹחַ שֶׁלֹּה לְאַחַר שַׁבָּת. עוֹרוֹת שֶׁלְמִי. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עֲצֶרֶת יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה. הָתִיב רַב הוֹשַׁעְיָה. וְהָא תַנֵּי. מַה הַחוֹדֶשׁ לְמְנוּיָיו יוֹם אֶחָד אַף הָעֲצֶרֶת לְמְנוּיֶיהָ יוֹם אֶחָד. אָמַר רִבִּי לָא. שֶׁאִם לֹא חָג בָּרִאשׁוֹן יָחוּג כָּל שִׁבְעָה.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו וּבָא וּמַקְרִיב תָּמִיד שֶׁלְשַׁחַר. אִם יֵשׁ נְדָרִים וּנְדָבוֹת הוּא מַקְרִיבָן. וְהוֹלֵךְ וְאוֹכֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וּבָא וּמַקְרִיב תָּמִיד שֶׁלְבֵין הָעַרְבַּיִם. וּבָא וְלָן בִּלְשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין. רִבִּי עוּקְבָּה בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לֹא הָיָה עוֹשֶׂה כֵּן אֶלָּא בַּשַּׁבָּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל מִצְחוֹ. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי אֲפִילוּ בְזָוִית. מָאן דְּאָמַר. הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל מִצְחוֹ. וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד. מָאן דְּאָמַר. אֲפִילוּ בְזָוִית. מֵהָדָא דְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. מָאן דְּאָמַר. הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל מִצְחוֹ. מְסַיְּיעַ לְרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מָאן דְּאָמַר. אֲפִילוּ בְזָוִית. מְסַיְּיעַ לְרִבִּי עוּקְבָּה.

הלכה ה

משנה: נוֹטְלִין לַיָּדַיִם לַחוּלִין וְלַמַּעֲשֵׂר וְלִתְרוּמָה. וְלַקּוֹדֶשׁ מַטְבִּילִין. וְלַחַטָּאת אִם נִיטְמְאוּ יָדָיו נִיטְמָא גּוּפוֹ׃

הלכה: וְיֵשׁ יָדַיִם לַחוּלִין. אֶלָּא כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. יֵשׁ יָדַיִם לַחוּלִין. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. הַיָּדַיִם תְּחִילָּה לַחוּלִין וּשְׁנִיּוֹת לִתְרוּמָה. מַה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמַּכְנִיס יָדָיו לְבֵית הַמְנוּגָּע יָדָיו תְּחִילָּה דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. יָדָיו שְׁנִיּוֹת. כְּרַבָּנָן הִיא תַמָּן. מַה טַעֲמוֹן הָכָא. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ. יָדָיו שְׁנִיּוֹת. אַף הוּא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. וְלֹא מַחְמַת מַשְׁקֶה גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן. וְיִהְיוּ תְחִילָּה. (קוֹל) [קַל] וָחוֹמֶר. מָה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁהוּא דָבָר תּוֹרָה אֵינוֹ אֶלָּא פוֹסֵל. יָדַיִם שֶׁהֵן מִדִּבְרֵיהֶן לֹא כָל שֶׁכֵּן. דָּבָר אַחֵר. כְּלוּם גָּזְרוּ עַל הַיָּדַיִם לֹא כְדֵי שֶׁיְּהֵא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ. יָדָיו שְׁנִיּוֹת. אַף הוּא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. [הַתְּרוּמָה וְהַבְּכוּרִים חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ. וַאֲסוּרִים לַזָּרִים. וְהֵן נִכְסֵי כֹהֵן. וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה. וּטְעוּנִין רְחִיצַת יָדַיִם וְהַעֲרֶב שֶׁמֶשׁ.] הֲרֵי אֵילּוּ בִּתְרוּמָה וּבְבִכּוּרִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמַעֲשֵׂר. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. הֵן דַּתְּ אָמַר. הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. רַבָּנָן. הֵן דַּתְּ אָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. רִבִּי מֵאִיר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כָּל הַטָּעוּן בִּיאַת מַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים מְטַמֵּא אֶת הַקּוֹדֶשׁ וּפוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה וּמוּתָּר בַּחוּלִין וּבְמַעֲשֵׂר. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין

בַּמַּעֲשֵׂר. וְלָא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. מָהוּ וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בַּמַּעֲשֵׂר. נִפְסַל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. מַאי כְדוֹן. הֵן דַּתְּ אָמַר. הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. [בְּרוֹצֶה לוֹכַל. וְהֵן דַּתְּאָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה.] בְּרוֹצֶה לִיגַּע. וְלֹא הוּא רוֹצֶה לוֹכַל הוּא רוֹצֶה לִיגַּע. אֶלָּא מִשּׁוּם [נְטִילַת סָרֵךְ. וְהָתַנִּינָן. תְּרוּמָה. וְכִי יֵשׁ בִּתְרוּמָה מִשּׁוּם] נְטִילַת סָרֵךְ. אֶלָּא בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל [גַּב] טַהֲרַת הַקוֹדֶשׁ. וְחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקוֹדֶשׁ לֹא כְחוּלִּין הֵם. תִּיפְתָּר אוֹ כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹ כְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. אוֹ כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אַלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. הַיָּדַיִם תְּחִילָּה לַחוּלִּין וּשְׁנִיּוֹת לַתְּרוּמָה. אוֹ כְרִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקוֹדֶשׁ הֲרֵי אֵילּוּ כְחוּלִּין. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק אוֹמֵר הֲרֵי אֵילּוּ כִּתְרוּמָה לְטַמֵּא שְׁנַיִם וְלִפְסוֹל אֶחָד. וְלַקוֹדֶשׁ מַטְבִּילִין. כָּל הֵן דְּתַנִּינָן מַטְבִּילִין. בְּאַרְבָּעִים סְאָה אֲנָן קַיְימִין. וְהָא תַנִּינָן. הַנּוֹטֵל יָדָיו לַמִּקְדָּשׁ צָרִיךְ רְבִיעִית. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. כָּאן בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת וְכָאן בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת. [אָמַר רִבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל. אֲפִילּוּ תֵּימַר. כָּאן וְכָאן בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת. כָּאן וְכָאן בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת.] כָּאן בְּקוֹדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁין. וְכָאן בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקוֹדֶשׁ.

וְלַחַטָּאת אִם נִיטְמְאוּ יָדָיו נִיטְמָא גּוּפוֹ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. לֹא שֶׁחִידְּשׁוּ טוּמְאָה לַחַטָּאת. אֶלָּא אָמְרוּ. הַמִּיטַּמֵּא טוּמְאָה קַלָּה כְּמִיטַּמֵּא טוּמְאָה חֲמוּרָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְאָסַף אִישׁ. מַה תַלְמוּד לוֹמַר טָהוֹר. הַגַּע עַצְמָךְ. אֲפִילּוּ אַתְּ אוֹסְפוֹ בְּמַגְרִיפָּה אֶמְרָה הַתּוֹרָה טָהוֹר. מַה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּמַגְרִיפָּה שֶׁלְּמַתֶּכֶת. וַהֲלֹא פְּשׁוּטֵי כְלֵי מַתֶּכוֹת טְמֵאִין. אִם בְּמַגְרִיפָּה שֶׁלְּעֵץ. לֹא כְעוֹמֵד מַחְמַת דָּבָר טָמֵא הוּא. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. תִּיפְתָּר בְּאוֹסְפוֹ בְּנָסֶר. וְאֵיפְשָׁר שֶׁלֹּא יִנָּשֵׂא עָלָיו. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר בְּאוֹסְפוֹ בְּמַלְתֵּרָא עָבֶה. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. מַה בֵּין אָדָם טָהוֹר לַחַטָּאת לִכְלֵי רֵיקָן טָהוֹר לַחַטָּאת. אָמַר לֵיהּ. וְאָסַף טָהוֹר. מַה תַלְמוּד לוֹמַר אִישׁ. אֶלָּא לִיתֵּן טַהֲרָה מְעוּלָּה לְאִישׁ לַעֲשׂוֹתוֹ כְמֵי חַטָּאת וּכְאֶפֶר חַטָּאת. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הֵיסֵט שֶׁטִּיהַרְתִּי לְךָ בַּשֶּׁרֶץ טִימֵּאתִי לְךָ כָּאן.

הלכה ו

משנה: הַטּוֹבֵל לַחוּלִּין וְהוּחְזַק לַחוּלִּין אָסוּר בַּמַּעֲשֵׂר. הַטּוֹבֵל לַמַּעֲשֵׂר וְהוּחְזַק לַמַּעֲשֵׂר אָסוּר לַתְּרוּמָה. הַטּוֹבֵל לַתְּרוּמָה וְהוּחְזַק לַתְּרוּמָה אָסוּר לַקוֹדֶשׁ. הַטּוֹבֵל לַקוֹדֶשׁ וְהוּחְזַק לַקוֹדֶשׁ אָסוּר לַחַטָּאת. הַטּוֹבֵל לֶחָמוּר הוּתַּר לַקַּל. טָבַל וְלֹא הוּחְזַק כְּאִילּוּ לֹא טָבָל:

הלכה: וְחוּלִּין צְרִיכִין כַּוָּונָה. דְּרוֹבָא אֲתָא מֵימוֹר לְךָ. אֲפִילּוּ טוֹבֵל לַחוּלִּין וְהוֹחְזַק לַחוּלִּין אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּמִינְיֵין הַחוּלִּין כֵּן מִינְיֵין הַמַּעֲשֵׂר. כָּאן לְאֲכִילָה

וְכָאן לַמַּגָּע. הַטּוֹבֵל סְתָם מוּתָּר בְּכוּלָּם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּמְזוּקָּק לְכוּלָּן. עוֹדֵיהוּ רַגְלָיו מְשׁוּקָּעוֹת בַּמַּיִם מַחֲזִיק עַצְמוֹ לְכָל טַהֲרָה שֶׁיִּרְצֶה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מַקֵּל שֶׁהִיא מְלֵיאָה מַשְׁקִין טְמֵאִים. כֵּיוָן שֶׁהִשִּׁיקָהּ לַמְּקָוֶה. טְהָרָה. דְּבָרֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. עַד שֶׁיִּטְבּוֹל אֶת כּוּלָּהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מַה פְּלִיגִין. בְּטוּמְאָה קַלָּה. אֲבָל בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה אַף רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אַף בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה פְּלִיגִין. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. עוֹדֵיהוּ רַגְלָיו מְשׁוּקָּעוֹת בַּמַּיִם מַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּכָל טַהֲרָה שֶׁיִּרְצֶה. פָּתַר לָהּ בְּאוֹכֶל אוֹכְלִין טְמֵאִין וְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָאוֹכֵל אוֹכְלִין טְמֵאִין וְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין גּוּפוֹ טָהוֹר בְּלֹא כַוָּונָה. מִכֵּיוָן שֶׁנָּתַן דַּעְתּוֹ לְטַהֲרָה מְעוּלֶּה מִמֶּנָּה [אֵינוֹ] צָרִיךְ כַּוָּונָה. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה מְכוּוָּנוֹת וְיָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ [שְׁנֵיהֶן טְהוֹרִין.] זֶה אַחַר זֶה הָרִאשׁוֹן טָהוֹר וְהַשֵּׁינִי טָמֵא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אִם הָיוּ רַגְלָיו שֶׁל רִאשׁוֹן נוֹגְעוֹת בַּמַּיִם אַף הַשֵּׁינִי טָהוֹר. וְעוֹד הִיא בָאוֹכֶל אוֹכְלִין טְמֵאִין וּבְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. צָנוֹן שֶׁבִּמְעָרָה אִשָּׁה נִידָּה מִדִּיחָתוֹ וְהוּא טָהוֹר. הֶעֱלָתוֹ כָּל שֶׁהוּא מִן הַמַּיִם טָמֵא. וְתַנֵּי עֲלָהּ. רִבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר מִשֵּׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְנִידָּה לֹא טוּמְאָה חֲמוּרָה הִיא. הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְלֵית לָהּ קְיוּם.

הלכה ז

משנה: בְּגְדֵי עַם הָאָרֶץ מִדְרָס לַפְּרוּשִׁים. בִּגְדֵי פְרוּשִׁים מִדְרָס לְאוֹכְלֵי תְרוּמָה. בִּגְדֵי אוֹכְלֵי תְרוּמָה מִדְרָס לְקוֹדֶשׁ. יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר הָיָה חָסִיד שֶׁבַּכְּהוּנָּה וְהָיְתָה מִטְפַּחְתּוֹ מִדְרָס לְקוֹדֶשׁ. יוֹחָנָן בֶּן גּוּדְגְּדָא הָיָה אוֹכֵל עַל טָהֳרַת הַקּוֹדֶשׁ כָּל יָמָיו וְהָיְתָה מִטְפַּחְתּוֹ מִדְרָס לַחַטָּאת׃

הלכה: רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּמַגָּעוֹת שָׁנוּ. רִבִּי זְעוּרָה בָעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. מֵאֵיכָן נִיטְמָא הַבֶּגֶד הַזֶּה מִדְרָס. אָמַר לֵיהּ. תֵּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁלְּעַם הָאָרֶץ יוֹשֶׁבֶת עָלָיו עָרוּמָה. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. כַּמָּה דַּתְּ אָמַר תַּמָּן. אֵין הַיּסֵּט בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ הַיּסֵּט בַּחוּלִּין עַל יְדֵי מַגָּע. וְדִכְוָותָהּ אֵין מַשָּׂא בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ מַשָּׂא בַחוּלִּין עַל יְדֵי מַגָּע. רִבִּי שְׁמוּאֵל אָחוּי דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. רִבִּי יִרְמְיָה בָעֵי. יָשְׁבָה עַל הַכִּסֵּא וְנָגְעָה בּוֹ. מַה נַפְשֵׁךְ. אִם מַשָּׂא הֲרֵי מַגָּע. אִם מַגָּע הֲרֵי מַגָּע. כְּמַה דַּתְּ אָמַר בְּמַשָּׂא. עַד שֶׁיְּנַשֵּׂא רוּבּוֹ. וְדִכְוָותָהּ בְּמַגָּע. עַד שֶׁיְּגַע בְּרוּבּוֹ.

גּוּפוֹ שֶׁלְּפָרוּשׁ מָהוּ שֶׁיֵּיעָשֶׂה כְּזָב אֶצֶל הַתְּרוּמָה. הָתֵיב רִבִּי יוֹחָנָן. וְהָא תַנִּינָן. הַמַּנִּיחַ עַם הָאָרֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ. בִּזְמָן שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַנִּכְנָסִין וְאֶת הַיּוֹצְאִין. הָאוֹכְלִין

וְהַמַּשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶשׂ פְּתוּחִין טְמֵאִין. אֲבָל הַמִּשְׁכָּבוֹת וְהַמּוֹשָׁבוֹת וּכְלֵי חֶרֶשׂ מוּקָּפִין צָמִיד פָּתִיל טָהוֹר. אֵין תֵּימַר. עָשׂוּ גוּפוֹ כְּזָב אֶצֶל הַתְּרוּמָה. אֲפִילוּ מוּקָּפִין צָמִיד [פָּתִיל] יִהְיוּ טְמֵאִין. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. תִּיפְתָּר בְּעַם הָאָרֶץ אֶצֶל הַפְּרוּשׁ. וְלֵית שְׁמַע מִינָהּ כְּלוּם. אָמַר רִבִּי מָנָא. כֵּן אָמַר רִבִּי יוֹסֵה רִבִּי. כָּל מַה דַּאֲנָן קַיָּימִין הָכָא בִּתְרוּמָה אֲנָן קַיָּימִין. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֲפִיל מוּבָל אֲפִילוּ כָפוּת הַכֹּל טָמֵא. כְּלוּם אָמְרוּ טְמֵאִים לֹא מִשֵּׁם הֶיסֵּט. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא חֲצָצוֹת וְלֹא הֶסֵּיטוֹת וְלֹא [רְשׁוּת הַיָּחִיד וְלֹא] עִם הָאָרֶץ אֶצֶל הַתְּרוּמָה. גּוּפָהּ שֶׁלְּתְרוּמָה מָהוּ שֶׁיֵּעָשֶׂה כְּזָב אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַחוֹתֵךְ שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁלְקוֹדֶשׁ. הַחוֹתְכָהּ וְהַמַּטְבִּילָהּ טָעוּן טְבִילָה. נִיחָא חוֹתְכָהּ. מַטְבִּילָהּ. וְיַכְרְכֶינָּהּ (בְּסִיט) [בְּסִיב] וְיַטְבִּילָהּ. אֶלָּא תִּיפְתָּר בְּשֶׁחָתְכָהּ עַל מְנָת לְהַטְבִּילָהּ. גּוּפוֹ שֶׁלְּקוֹדֶשׁ מָהוּ שֶׁיֵּעָשֶׂה כְּזָב אֶצֶל הַחַטָּאת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. שְׁנֵי לָגִינִים. אֶחָד טָהוֹר לַקּוֹדֶשׁ וְאֶחָד טָהוֹר לַתְּרוּמָה. שֶׁנִּגְעוּ זֶה בָזֶה. שְׁנֵיהֶן טְהוֹרִין. וְהָא מַתְנִיתָה פְּלִיגָא. עָשָׂה אֶת הַטָּהוֹר לַחַטָּאת שֶׁהִיסִּיט בְּרוֹקוֹ וּבְשִׁכְבַת זַרְעוֹ שֶׁל טָהוֹר לַתְּרוּמָה וְנִיטְמָא. הִיא טָהוֹר לַתְּרוּמָה הִיא טָהוֹר לַקּוֹדֶשׁ.

פרק ג

הלכה א

משנה: חוֹמֶר בַּקּוֹדֶשׁ מִבַּתְּרוּמָה שֶׁמַּטְבִּילִין כֵּלִים בְּתוֹךְ כֵּלִים בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַקּוֹדֶשׁ. אֲחוֹרַיִים וְתוֹךְ וּבֵית צְבִיעָה בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַקּוֹדֶשׁ. הַנּוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרָס נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה אֲבָל לֹא אֶת הַקּוֹדֶשׁ. בִּגְדֵי אוֹכְלֵי תְּרוּמָה מִדְרָס לַקּוֹדֶשׁ. לֹא כְּמִדַּת הַקּוֹדֶשׁ מִדַּת הַתְּרוּמָה שֶׁבַּקּוֹדֶשׁ מַתִּיר וּמַטְבִּיל וְאַחַר כָּךְ קוֹשֵׁר וּבַתְּרוּמָה קוֹשֵׁר וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּיל׃

הלכה: חוֹמֶר בַּקּוֹדֶשׁ מִבַּתְּרוּמָה כול׳. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי שֶׁאוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין. וְאוֹכְלֵי קוֹדֶשׁ אֵינָן זְרִיזִין. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְהָדָא הִיא מַעֲלָה. אִילּוּ דָּבָר שֶׁהוּא שָׁוֶה בָּזֶה וּבָזֶה. טָמֵא בָּזֶה וְטָהוֹר בָּזֶה. וְדָא הִיא מַעֲלָה. אָמַר לֵיהּ. תִּיפְתָּר בִּמְזוּקָק לַקּוֹדֶשׁ. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה דָבָר טָמֵא [וְכָבֵד] כְּלִיטְרָא אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף בִּתְרוּמָה אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ אֶלָּא סַל וְנַרְגּוּתְנִי בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אַבָּא שָׁאוּל וְרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָאוֹחֵז בָּאָדָם וּבַכֵּלִים וּמַטְבִּילָן טְמֵאִים. וּכְשֶׁהוּא מַדִּיחַ אֶת יָדָיו טְהוֹרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יָרַפּ [עַד] שֶׁיָּבוֹא בָהֶן הַמַּיִם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹדֵי לְאַבָּא שָׁאוּל. אַבָּא שָׁאוּל לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּאַבָּא שָׁאוּל. וְתַנֵּי כֵן. הֲלָכָה

כִּדְבָרָיו. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. מַתְנִיתָה דְּרִבִּי מֵאִיר. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים עוֹשִׂין כֵּן אֲפִילוּ בַקּוֹדֶשׁ. שֶׁאֵין בֵּית צְבִיעָה תּוֹךְ. כְּלֵי קוֹדֶשׁ כּוּפְלָן תּוֹךְ.

רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. מַעֲשֶׂה שֶׁנִּכְנְסוּ שִׁבְעָה זְקֵינִים לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנָה בְּבִקְעַת רִימוֹן. וּמִי הָיוּ. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן רִבִּי נְחֶמְיָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב וְרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. אָמְרוּ. כַּמָּה מַעֲלוֹת בַּקּוֹדֶשׁ וּבַתְּרוּמָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה. אָמַר רִבִּי מֵאִיר. כָּךְ שָׁמַעְתִּי מֵרִבִּי עֲקִיבָה. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. שִׁמַּשְׁתִּי אֶת רִבִּי עֲקִיבָה עוֹמַדּוֹת מַה שֶּׁלֹּא שִׁמַּשְׁתּוֹ יְשִׁיבוֹת. אָמְרוּ. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אֲלֶכְסַנְדְּרִי לַאֲמִיתּוֹ הוּא. וְעָמְדוּ מִשָּׁם בִּנְשִׁיקָה. וְכָל מָאן דְּלָא הֲוָה לֵיהּ גּוּלָּה הֲוָה חַבְרֵיהּ קְטַע כַּפְלָּא דְגוּלְתֵּיהּ וִיהַב לֵיהּ. וְלָמָּה הֲווֹן עָבְדִין כֵּן. דַּהֲווֹן כּוּלְהוֹן דָּרְשִׁין הָדֵין פְּסוּקָא מִן שֶׁבַע שֶׁבַע אַפִּין. אִשִּׁירָה נָא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ. וְקָלְסוֹן לָאֲחָרָיֵיא מַה אַשְׁכַּח אַפּוֹי בְּגַוּהּ. אָמְרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן יוֹחַי הֲוָה. וְלָמָּה הֲווֹן דָּחֲקִין מֵעַתָּה הָדָא מֵילְתָא. דַּהֲווֹן דָּרְשִׁין מֵימַר אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ. אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמוֹר. אָמְרִין. כָּל מִי שֶׁסְּפִיקָה בְיָדוֹ לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנָה וְאֵינוֹ מְעַבְּרָהּ כְּאִילּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. מִי אָתֵי מֵיזַל לוֹן אָמְרִין. אַתּוּן נַחְוֵי עוֹבְדִינָן. וַהֲוָה תַמָּן חַד כֵּיף דַּשַׁיִישׁ וַהֲוָה כָּל חַד וְחַד נְסִיב חַד מַסְמֵר וּקְבַע לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ וְהוּא נְחַת וּשְׁקַע כָּהֲדֵין לְיֵישָׁא. עַד כְּדוֹן מִיתְקְרֵי כֵּיפָא מַסְמְרָא.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּית צְבִיעָה שֶׁאָמְרוּ בֵּין בִּפְנִים בֵּין בַּחוּץ כְּדֶרֶךְ שֶׁהַנְּקִיִּים תּוֹפְסִין בּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. אֵיפְשָׁר לוֹמַר בְּנָגוּב. שֶׁאֵין הַיְדִים מִיטַּמּוֹת בְּנָגוּב. אֲבָל אֵיפְשָׁר לוֹמַר כִּמְלוֹא מַשְׁקֶה. שֶׁמִּכֵּיוָן שֶׁנִּגַּע בּוֹ טִיפֵּהוּ. אֶלָּא כִי נָן קַיְימִין [בִּמְלוּכְלָךְ] בְּמַשְׁקֶה. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי בְּנָיָה. עָשׂוּ מַשְׁקֶה בֵּית צְבִיעָה כְּמַשְׁקֶה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא. כְּמָה דְּתִ אָמַר תַּמָּן. מַשְׁקֶה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא טְהוֹרִין בְּמִקּוֹמָן וּטְמֵאִין בְּמָקוֹם אַחֵר. [וָכָה מַשְׁקֶה בֵּית צְבִיעָה טְהוֹרִין בְּמִקּוֹמָן וּטְמֵאִין בְּמָקוֹם אַחֵר.] רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַשְׁקֶה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא שֶׁיָּצָא לַחוּץ נִיטְמָא. וְהָא תַנִּינָן . מַשְׁקֶה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא שֶׁיָּצְאוּ לַחוּץ בִּקְדוּשָּׁתָן הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. קַיְימָה רִבִּי סִימוֹן. רִבִּי חִינְנָא רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּשֶׁיָּצְאוּ וְחָזְרוּ. נִיטְמָא מַשְׁקֶה הָעֶלְיוֹן וְהָיָה שׁוֹתֶת וְיוֹרֵד. רִבִּי בָּא וְרִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. חַד אָמַר. בְּמָקוֹמוֹ טָהוֹר. יָרַד לְמַטָּן טָמֵא. וְחוֹרָנָה אָמַר. הוֹאִיל וְהוּא בָא מִכֹּחַ טַהֲרָה טָהוֹר.

רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. הָדָא דַתְּ אָמַר. כְּמַשְׁקִין שֶׁנִּיטְמוּ בְאוֹכְלִין. אֲבָל בְּמַשְׁקִין שֶׁנִּיטְמוּ בְשֶׁרֶץ טְמֵאִים הֵן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הַכֵּלִים יֵשׁ לָהֶן אֲחוֹרַיִים וְתוֹךְ וְיֵשׁ לָהֶם בֵּית צְבִיעָה. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. לַעֲרִיבָה גְּדוֹלָה שֶׁלְּעֵץ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. לְכוֹסוֹת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לְיָדִים טְמֵאוֹת

וּטְהוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְיָדִים טְהוֹרוֹת בִּלְבָד. וּכְרִבִּי מֵאִיר. הָיוּ יָדָיו טְמֵאוֹת וַאֲחוֹרֵי הַכּוֹס טְהוֹרִין מַשְׁקֶה לַחוּץ עַל גַּבֵּי הַכּוֹס וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא אֶת הַכּוֹס. כְּשֵׁם שֶׁאֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא אֶת הַכּוֹס כָּךְ אֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא כְּכָר בְּמָקוֹם אַחֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הַדָּא. מַשְׁקִין טְהוֹרִים נְתוּנִין בַּקַּרְקַע. נָגַע בָּהֶן כְּכָר טָמֵא טִימְּאָן. לְאֵי זֶה דָבָר טִימְּאָן. לֹא לְטַמֵּא כְּכָר בְּמָקוֹם אַחֵר. מִפְּנֵי שֶׁהֵן עַל גַּבֵּי הַכּוֹס לֹא. אֶלָּא מַשְׁקֶה [נְתוּן] עַל גַּבֵּי הַיָּד וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ אֲפִילוּ כֵן אֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא אֶת הַיָּד. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הַדָּא. מַשְׁקִין טְמֵאִין נְתוּנִין בַּקַּרְקַע. נָגַע בָּהֶן כְּכָר טָהוֹר נִיטְמָא. לְאֵי זֶה דָבָר נִיטְמָא. לֹא לְטַמֵּא כְּכָר בְּמָקוֹם אַחֵר. אֶלָּא כְּכָר. הָא יָד לֹא. וּכְרִבִּי יוֹסֵה. הָיוּ יָדָיו טְהוֹרוֹת וַאֲחוֹרֵי הַכּוֹס טְמֵאִים. מַשְׁקֶה נָתוּן עַל גַּבֵּי הַיָּד וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא אֶת הַיָּד. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא אֶת הַיָּד כָּךְ אֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא כְּכָר בְּמָקוֹם אַחֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הַדָּא. מַשְׁקִין טְמֵאִים נְתוּנִין בַּקַּרְקַע. נָגַע בָּהֶן כְּכָר טָהוֹר נִיטְמָא. לְאֵי זֶה דָבָר נִיטְמָא. לֹא לְטַמֵּא כְּכָר בְּמָקוֹם אַחֵר. מִפְּנֵי שֶׁהֵן עַל גַּבֵּי קַרְקַע. הָא עַל גַּבֵּי הַיָּד לֹא. אֶלָּא מַשְׁקֶה נָתוּן עַל גַּבֵּי הַכּוֹס וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ. אֲפִילוּ כֵן אֵין מַשְׁקֶה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא אֶת הַכּוֹס. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הַדָּא. מַשְׁקִין טְמֵאִים נְתוּנִים בְּבֵית צְבִיעָתוֹ שֶׁלְּכּוֹס. נָגַע בָּהֶן כּוֹס שֶׁאֲחוֹרָיו טְהוֹרִים בְּבֵית צְבִיעָתוֹ נִיטְמָא.

הַנּוֹשֵׂא אֶת הַמְּדָרָס הוּא נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה אֲבָל לֹא אֶת הַקּוֹדֶשׁ. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵירַע. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנִּיקְּבָה חֲבִיתוֹ וּפָקְקָה בְּסַנְדָּלוֹ. רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. עָבַר וְנָשָׂא טָהוֹר. וְאַתְיָא כְהִיא דְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. יֵשׁ [מֵהֶן] שֶׁאָמְרוּ לֹא יִשָּׂא. עָבַר וְנָשָׂא טָמֵא. [וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁאָמְרוּ.] לֹא יִשָּׂא. אִם עָבַר וְנָשָׂא טָהוֹר. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁלֹּא עָשׂוֹ גוּפוֹ כְּזָב אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. [אֵין תֵּימַר. עָשׂוֹ גוּפוֹ כְּזָב אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ.] אֲפִילוּ עָבַר וְנָשָׂא יִהְיֶה טָמֵא. אָמַר לֵיהּ. תִּיפְתָּר בִּמְזוּקָק לַקּוֹדֶשׁ. שֶׁלֹּא כְּמִידַּת הַקּוֹדֶשׁ מִידַּת הַתְּרוּמָה. שֶׁבַּקּוֹדֶשׁ מַתִּיר אֶת הַחוּטִים וּמְנַגֵּב אֶת הַנְּקָבִים וְאַחַר כָּךְ קוֹשֵׁר וּבַתְּרוּמָה קוֹשֵׁר. וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּיל. אוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין הֵן. וְהֵן חָצִין אוֹתָהּ. אוֹכְלֵי הַקּוֹדֶשׁ אֵינָן זְרִיזִין וְאֵינָן חָצִים אוֹתָהּ.

הלכה ב

משנה: כֵּלִים הַנִּגְמָרִים בְּטַהֲרָה צְרִיכִין טְבִילָה לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לִתְרוּמָה. הַכֵּלִי מְצָרֵף מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לִתְרוּמָה. הָרְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ פָּסוּל וְהַשְּׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה. וּבַתְּרוּמָה נִיטְמֵאת אַחַת מִיָּדָיו חֲבֶרְתָּהּ טְהוֹרָה. וּבַקּוֹדֶשׁ מַטְבִּיל שְׁתֵּיהֶן. וְהַיָּד מְטַמְּא אֶת חֲבֶרְתָּהּ בַּקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא בַּתְּרוּמָה׃

הלכה: תַּנֵּי. מַעֲשֶׂה בְאִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה אוֹרֶגֶת בֶּגֶד אֶחָד בְּטַהֲרָה וּבָאת אֶצֶל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לְהִישָּׁאֵל לוֹ. אָמְרָה לוֹ. יוֹדַעַת אֲנִי שֶׁלֹּא נִיטְמָא. אֶלָּא שֶׁלֹּא נָתַתִּי דַּעְתִּי לְשׁוֹמְרוֹ. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא בוֹדְקָהּ אָמְרָה לוֹ. נִידָּה בָאת וּמְתְחָה עִימִּי בַּחֶבֶל. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. גְּדוֹלִים הֵם דִּבְרֵי חֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ. כֵּלִים הַנִּגְמָרִים בְּטַהֲרָה צְרִיכִין טְבִילָה לְקוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה. שׁוּב מַעֲשֶׂה בְאִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה אוֹרֶגֶת מִטְפַּחַת אַחַת בְּטַהֲרָה וּבָאת אֶצֶל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לְהִישָּׁאֵל לוֹ. אָמְרָה לוֹ. יוֹדַעַת אֲנִי שֶׁלֹּא נִיטְמָא. אֶלָּא שֶׁלֹּא נָתַתִּי דַּעְתִּי לְשׁוֹמְרוֹ. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא בוֹדְקָהּ אָמְרָה לוֹ. נִפְסְקָה נַיְמָא אַחַת וּקְשַׁרְתִּיהָ בְּפִי. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. גְּדוֹלִים הֵן דִּבְרֵי חֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ. כֵּלִים הַנִּגְמָרִין בְּטַהֲרָה צְרִיכִין טְבִילָה לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה.

הַחוֹתֵךְ מִשְׁפּוֹפֶרֶת הַקּוֹדֶשׁ. חוֹתְכָהּ וּמַטְבִּילָהּ טָעוּן טְבִילָה. נִיחָא חוֹתְכָהּ. מַטְבִּילָהּ. וְיַכְרְכֶינָּה (בְּשִׁיט) [בְּסִיב] וְיַטְבִּילָהּ. אָמַר רִבִּי אִילָא. תִּיפְתַּר שֶׁחָתַכָהּ עַל מְנָת לְהַטְבִּילָהּ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עַד כָּאן בְּקוֹדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁים. מִיכָּן וְהֵילָךְ בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מַעֲיִדוּתוֹ שֶׁלְרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הוֹסִיף רַבִּי עֲקִיבָה הַסּוֹלֶת וְהַקְּטוֹרֶת הַלְּבוֹנָה וְהַגֶּחָלִים שֶׁנָּגַע טְבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן. שֶׁפָּסַל אֶת כּוּלָּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁכְּלֵי שָׁרֵת מְחַבְּרִים. וּמַה בָּא לְהָעִיד. עַל שְׁיָרֵי מְנָחוֹת שֶׁיִּהוּ מְחַבְּרִין אֶת עַצְמָן. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי זְמִינָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ. שְׁיָרֵי מְנָחוֹת מְחַבְּרִין אֶת עַצְמָן. מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. רִבִּי אָחָא רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי יָסָא. יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁכְּלֵי שָׁרֵת מְחַבְּרִין. מַה בָּא לְהָעִיד. עַל הַסּוֹלֶת וְעַל הַקְּטוֹרֶת וְעַל הַלְּבוֹנָה וְעַל הַגֶּחָלִים. נִיחָא סוֹלֶת וּקְטוֹרֶת וּלְבוֹנָה. גֶּחָלִים. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. תִּיפְתַּר בְּגֶחָלִים שֶׁלְיוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁבְּמַה שֶׁהוּא חוֹתֶה הוּא מַכְנִיס. אֲבָל בְּגֶחָלִים שֶׁבְּכָל יוֹם [לֹא]. כַּהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. נִתְפַּזֵּר מִמֶּנּוּ בְּקַב גֶּחָלִים הָיָה מְכַבְּדָן לְאַמָּה. וּבַשַּׁבָּת כּוֹפִין עָלָיו פְּסַכְתֵּר. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. וְכִי סוֹלֶת וּקְטוֹרֶת וּלְבוֹנָה וְגֶחָלִים יֵשׁ לָהֶן שִׁיעוּר אֶצֶל זֶה. לֹא מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. קוֹמֶץ מָהוּ שֶׁיִּיקָּרֵב בִּשְׁנֵי כֵלִים. הָתִיב רִבִּי חָנִין. וְהָא תַנִּינָן. הַכֶּלִי מְצָרֵף. אֵין תֵּימַר שֶׁקּוֹמֶץ קָרֵב בִּשְׁנֵי כֵלִים. וְלֵיי דָא מִילְּה תַּנִּינָן. הַכֶּלִי מְצָרֵף. אָמַר רִבִּי לָעְזָר דְּרוֹמְיָיא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי זְמִינָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ. שְׁיָרֵי מְנָחוֹת מְחַבְּרִין אֶת עַצְמָן. לֹא מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. וְהָכָא שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. וְכִי סוֹלֶת וּקְטוֹרֶת וּלְבוֹנָה וּגְחָלִים לֹא בְכַמָּה כֵלִים הֵן קְרֵיבִין. וְאַתְּ אָמַר. הַכֶּלִי מְצָרֵף. וְהָכָא הַכֶּלִי מְצָרֵף. כַּהֲנָא שְׁאַל לְרַבָּנִין דְּתַמָּן. מִנְחָה חֲלוּקָה (בְּבִסָּה) [בְּנַסָּה].

נִיטְמֵאת זוֹ נִיטְמֵאת זוֹ. אָמְרוּן לֵיהּ. נִיטְמֵאת זוֹ נִיטְמֵאת זוֹ. וְקַפְצָה טוּמְאָה. אָמְרוּן לֵיהּ. וְקַפְצָה טוּמְאָה. אֲפִילוּ אֲחֶרֶת בֵּינְתַיִים. אָמְרוּן לֵיהּ. אֲפִילוּ אֲחֶרֶת בֵּינְתַיִים. קוֹמֶץ מִזּוֹ לַזּוֹ. אָמְרוּן לֵיהּ. שְׁמוּעָה לֹא שְׁמַעְנוּ. מִשְׁנָה שָׁנִינוּ. כַּהִיא דְתַנִינָן לְתַמָן. שְׁתֵּי מְנָחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמְצוּ וְנִתְעָרְבוּ זוֹ בְזוֹ. אִם יָכוֹל לְקָמוֹץ מִזּוֹ בִפְנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בִפְנֵי עַצְמָהּ כְּשֵׁירוֹת. וְאִם לָאו פְּסוּלוֹת. [ו]אֵין שְׁיֵרֶיהָ שֶׁל זוֹ מַפְסִיקִין לְזוֹ. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בֵּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קוֹמֶץ מִזּוֹ עַל זוֹ. נִיטְמֵאת זוֹ נִיטְמֵאת זוֹ. הָאֶמְצָעִית לֹא נִיטְמֵאת. לֹא כֵן תַּנֵּי. כַּף אַחַת. שֶׁהִיא עוֹשָׂה מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ אַחַת. אָמַר רִבִּי חִינְנָה. אֵין הַכְּלִי מְצָרֵף אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא אָסוּר לוֹ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. צָרִיד שֶׁלְּמְנָחוֹת מָהוּ שֶׁיֵּעָשֶׂה מִינְיָין. הָתִיב רִבִּי לְעָזָר. וְהָכְתִיב מִכָּל הָאוֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא. אֶת שֶׁטּוּמְאָתוֹ עַל יְדֵי מַיִם עוֹשֶׂה מִינְיָין. אֶת שֶׁאֵין טוּמְאָתוֹ עַל יְדֵי מַיִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה מִינְיָין. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי. הֲרֵי נִבְלַת עוֹף הַטָּהוֹר הֲרֵי הִיא מְטַמָּא טוּמְאַת אוֹכְלִים בְּלֹא הֶכְשֵׁר וּבְלֹא טוּמְאָה. מִפְּנֵי שֶׁסּוֹפָהּ לְטַמֵּאוֹת טוּמְאָה חֲמוּרָה. מַאי כְדוֹן. מִכָּל הָאוֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל. אֶת שֶׁטּוּמְאָתוֹ מִשֵּׁם אוֹכֶל עוֹשֶׂה מִינְיָין. וְאֶת שֶׁאֵין טוּמְאָתוֹ מִשֵּׁם אוֹכֶל אֵינוֹ עוֹשֶׂה מִינְיָין.

רִבִּי יוֹנָתָן בְּשֵׁם רִבִּי. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּתְּרוּמָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי. מַה. רִבִּי כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּתַנִינָן תַּמָן. הָאוֹכֵל אוֹכֶל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שֵׁינִי שֵׁינִי. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁי. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. וְדִכְוָותָהּ. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שֵׁינִי בְּמַעֲשֵׂר נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בַּמַּעֲשֵׂר. וְלָא שְׁמִיעַ [וְלָהוֹ] דְּאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. מָהוּ וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בַּמַּעֲשֵׂר. נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. וְדִכְוָותָהּ. הָאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּקּוֹדֶשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ. הָדָא אָמְרָה. הָאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּקּוֹדֶשׁ. עַד כְּדוֹן בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁין. וַאֲפִילוּ בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. [דְּתַנִינָן תַּמָן.] הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּיה וְעוֹף וְלֹא יָצָא מֵהֶן דָּם. כְּשֵׁירִין וְנֶאֱכָלִים בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוּכְשְׁרוּ בְדָם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הוּכְשְׁרוּ בַּשְּׁחִיטָה. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. מַתְנִיתָה בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי יָסָא רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יַנַּיי בְּשֵׁם רִבִּי. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּתְּרוּמָה. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֵׁינִי לַקּוֹדֶשׁ. מַתְנִיתָה בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁין. דְּרַבָּא אֲתָא מֵימַר לָךְ. וַאֲפִילוּ בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן. כִּכְרוֹת הַקּוֹדֶשׁ בְּתוֹךְ

גּוּמוֹתֵיהֶם הַמַּיִם מְקוּדָּשִׁין. בְּאַשׁ לְךָ דַּאֲתָא מֵימוֹר לְךָ. עָשָׂה מַשְׁקֶה פִּיו כְּמַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כְּמַה דַּתְּ אָמַר תַּמָּן. עָשָׂה אֶת הַטָּהוֹר לַחַטָּאת כְּמֵי חַטָּאת וּכְאֶפֶר חַטָּאת. וְהָכָא עָשָׂה מַשְׁקֶה פִּיו כְּמַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ. רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי יָסָא רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי יַנַּיי. וְלָא יָדְעִין אִין מַתְּנִי בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי. מַתְנִיתָה מִינָהּ קִיּוּמָה וּמִינָהּ תַּבָּרָה. מִינָהּ קִיּוּמָה. שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֵׁינִי לַקּוֹדֶשׁ וְאֵין שֵׁינִי לַתְּרוּמָה. שֶׁנַּעֲשָׂה לְטַהֲרַת הַתְּרוּמָה. אֲבָל אִם נַעֲשָׂה לְטַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ נַעֲשָׂה גוּפוֹ שֵׁינִי אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ וְלֹא שֵׁינִי לַתְּרוּמָה. מִינָהּ תַּבָּרָה. שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֵׁינִי לַקּוֹדֶשׁ וְלֹא שֵׁינִי לַתְּרוּמָה. שֶׁנַּעֲשִׂית לְטַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ. אֲבָל אִם נַעֲשָׂה לְטַהֲרַת הַתְּרוּמָה נַעֲשָׂה גוּפוֹ שֵׁינִי אֶצֶל הַתְּרוּמָה וְכָל שֶׁכֵּן אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי. מְנַיִין לְרִבִּיעִי בַקּוֹדֶשׁ שֶׁהוּא פָסוּל. וְדִין הוּא. מַה אִם מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל בַּתְּרוּמָה הֲרֵי פוֹסֵל בַּקּוֹדֶשׁ. רִבִּיעִי שֶׁהוּא פוֹסֵל בְּתְרוּמָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא פוֹסֵל בַּקּוֹדֶשׁ. הֲרֵי לָמַדְנוּ לַשְּׁלִישִׁי מִן הַכָּתוּב. וְלִרְבִיעִי (מִקּוֹל) [מִקַּל] וָחוֹמֶר. הָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי הָאוֹכֵל הַבָּא מַחְמַת טְבוּל יוֹם יוֹכִיחַ. הֲרֵי הוּא פוֹסֵל בִּתְרוּמָה וְאֵינוֹ פוֹסֵל בַּקּוֹדֶשׁ. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַתְיָא דְרִבִּי יוֹסֵה כְּשִׁיטַּת רִבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. כְּמָה דְרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר תַּמָּן. יְטָמֵא יִטְמָא דְּבַר תּוֹרָה. כֵּן רִבִּי יוֹסֵה אָמַר הָכָא. יְטָמֵא יִטְמָא דְּבַר תּוֹרָה. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בֶּן חֲנִינָה. לֵית רִבִּי יוֹסֵי צָרִיךְ לְהָהֵדִין (קוֹל) [קַל] וָחוֹמֶר. קְרֵייֵ דְּרַשׁ רִבִּי יוֹסֵי. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע. זֶה שֵׁינִי שֶׁנָּגַע בָּרִאשׁוֹן. בְּכָל טָמֵא. זֶה שְׁלִישִׁי שֶׁנָּגַע בַּשֵּׁינִי. לֹא יֵאָכֵל. סוֹף טָמֵא לֹא יֵאָכֵל. עַד כְּדוֹן בְּאוֹכְלִין שֶׁנִּיטְמוּ מֵאָוִיר כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּיטְמָא בְּשֶׁרֶץ. אוֹכְלִין עַצְמָן שֶׁנִּיטְמוּ בְּשֶׁרֶץ מְנַיִין. וְדִין הוּא. וּמַה אִם הַכֵּלִים שֶׁאֵינָן מִיטַּמִּין מֵאָוִיר כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּיטְמָא בְּשֶׁרֶץ הֲרֵי הֵן מִיטַּמִּין כְּשֶׁרֶץ לְטַמֵּא אוֹכְלִין. אוֹכְלִין עַצְמָן שֶׁנִּיטְמוּ בְּשֶׁרֶץ אֵינוֹ דִין שֶׁיִּיטַּמּוּ כְּשֶׁרֶץ לְטַמֵּא אוֹכְלִין. עַד כְּדוֹן כִּרְבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא. זֶה רִאשׁוֹן שֶׁנָּגַע בְּטָמֵא. לֹא יֵאָכֵל. לְרַבּוֹת אֶת הַשֵּׁינִי. שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל בְּחוּלִּין הֲרֵי הוּא פוֹסֵל בַּתְּרוּמָה. שֵׁינִי שֶׁהוּא פוֹסֵל בְּחוּלִּין אֵינוֹ דִין שֶׁיְּפַסּוֹל בַּתְּרוּמָה. רִבִּיעִי בַקּוֹדֶשׁ מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל בִּתְרוּמָה הֲרֵי הוּא פוֹסֵל בַּקּוֹדֶשׁ. (רִבִּיעִי) [שְׁלִישִׁי] שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּתְרוּמָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּפַסּוֹל בַּקּוֹדֶשׁ. הֲרֵי לָמַדְנוּ לָרִאשׁוֹן וּלְשֵׁינִי מִן הַכָּתוּב וְלִשְׁלִישִׁי מִן הַדִּין וְלִרְבִיעִי (מִקּוֹל) [מִקַּל] וָחוֹמֶר. דָּנִין לוֹ דִין מִן הַדִּין. שְׁיְהֵא הַכֹּל מְשׁוּעְבָּד לַהֲלָכָה שְׁיְהֵא הַשְּׁלִישִׁי פוֹסֵל בַּתְּרוּמָה וְהָרְבִיעִי בַקּוֹדֶשׁ.

וּבַתְּרוּמָה אִם נִיטְמֵאת אַחַת מִיָּדָיו חֲבֵירְתָהּ טְהוֹרָה. לְטַמֵּא אֶת הַקּוֹדֶשׁ. דִּבְרֵי רִבִּי. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. לִפְסוֹל בַּקּוֹדֶשׁ. מַה. רִבִּי כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כֹּל הַפּוֹסֵל אֶת

הַתְּרוּמָה מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת. וְהַיָּד מְטַמָּא אֶת חֲבֶירְתָּהּ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וּדְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ רָבָא מִן דְּרִבִּי. מַה דְּאָמַר רִבִּי בַּקּוֹדֶשׁ. וּמַה דְּאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּתְּרוּמָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא חֲבֶירְתָּהּ. הָא אַחֶרֶת לֹא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילוּ אַחֶרֶת. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילוּ כְּכָר. אָמְרִין. חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹחָנָן מִן הָדָא. מָה אָמַר כֹּה עַד לֹא יַחְזוֹר בֵּיהּ. לֹא אָמַר אֶלָּא לְטַמֵּא כְּכָר. עַל שֵׁם כֹּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת. הָא לְטַמֵּא כְּכָר כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא. עַל שֵׁם שֶׁאֵין שֵׁינִי עוֹשֶׂה שֵׁינִי.

הלכה ג

משנה: אוֹכְלִין אוֹכְלִים נְגוּבִים בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַּקּוֹדֶשׁ. הָאוֹנֵן וְהַמְּחוּסַּר כִּפּוּרִים צְרִיכִין טְבִילָה לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה׃

הלכה: אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן אַנְטִיגְנוֹס. וְכִי יֵשׁ אוֹכְלִין נְגוּבִין אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. תּוֹחֵף אֶת הַחֲרָרָה בְּשִׁפּוּד וְאוֹכֵל עִמָּהּ כְּזַיִת בָּשָׂר בִּתְרוּמָה אֲבָל לֹא בַקּוֹדֶשׁ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הָיָה אוֹכֵל דְּבֵילָה בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת. הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו לִיטוֹל אֶת הַצְּרוֹר. חִזְקִיָּה אָמַר. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּבֵילָה שֶׁהוּא רוֹצֶה בַּמַּשְׁקִין שֶׁעַל אֶצְבָּעוֹ. הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים לֹא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֹא שַׁנָּיָא. הִיא דְּבֵילָה הִיא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל חִזְקִיָּה מַגַּע טְמֵא מֵת שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין לְתוֹךְ פִּיו. הִכְנִיס רֹאשׁוֹ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר טָהוֹר וְטִימְּאֵהוּ. וְטָהוֹר שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין לְתוֹךְ פִּיו. הִכְנִיס רֹאשׁוֹ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר טָמֵא וְנִיטְמָא. נִיחָא מַשְׁקִין טְמֵאִין. אוֹכְלִין מַאֵיכָן הוּכְשְׁרוּ. לֹא מִמַּשְׁקֶה פִּיו. תִּיפְתָּר אוֹ בִדְבֵילָה שְׁמֵינָה אוֹ בְאוֹכְלִין שֶׁהוּכְשְׁרוּ עַד שֶׁהֵן מִבַּחוּץ. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אוֹכְלִין אוֹכְלִין נְגוּבִין בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַּקּוֹדֶשׁ. פָּתַר לָהּ בַּזּוֹרֵק. אִם בַּזּוֹרֵק אֲפִילוּ בַקּוֹדֶשׁ. שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִגַּע. אִם שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִגַּע אֲפִילוּ בַתְּרוּמָה יְהֵא אָסוּר.

מַאי כְדוֹן. אוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין הֵן וְאֵינוֹ שׁוֹכֵחַ. אוֹכְלֵי הַקּוֹדֶשׁ אֵינָן זְרִיזִין וְהוּא שׁוֹכֵחַ. תַּמָּן תַּנִּינָן. אוֹנֵן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ מַקְרִיב וְאֵינוֹ חוֹלֵק לוֹכַל בָּעֶרֶב. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. מוּתָּר לִיגַּע. וָכָא אַתְּ אָמַר. אָסוּר לִיגַּע. אָמַר רִבִּי יַנַּיי. כָּאן בְּשֶׁהִסִּיעַ דַּעְתּוֹ וְכָאן בְּשֶׁלֹּא הִסִּיעַ דַּעְתּוֹ. רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. אִם בְּשֶׁהִסִּיעַ דַּעְתּוֹ אֲפִילוּ בַתְּרוּמָה יְהֵא אָסוּר. מַאי כְדוֹן. כַּהִיא דְּאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ. הָדָא אָמְרָה הָאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ אָסוּר לוֹכַל וּמוּתָּר לִיגַּע. וָכָא אָסוּר לוֹכַל וּמוּתָּר לִיגַּע. תַּמָּן תַּנִּינָן. שֶׁבִּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. צְרִיכָה טְבִילָה בְּאַחֲרוֹנָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֵינָהּ צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם לַאֲכִילַת תְּרוּמָה קַשְׁיָא עַל דִּבֵית שַׁמַּי. וְלֹא טְבוּלַת יוֹם הִיא. וְאֵין טְבוּל יוֹם מַעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ וְאוֹכֵל. אִם לַאֲכִילַת קָדָשִׁים קַשְׁיָא דְּבֵית הִלֵּל. וְלֹא

מְחוּסָר כַּפָּרָה הִיא. וְאֵין מְחוּסָר כַּפָּרָה טָעוּן טְבִילָה אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. אֵין תֵּימַר. בַּתְּרוּמָה אֲנָן קַיָּימִין תַּמָּן. וְהָדָא דְתַנִּינָן הָכָא רֵישָׁא דִּבְרֵי הַכֹּל וְסֵיפָא בַּמַּחְלוֹקֶת. אֵין תֵּימַר. בַּתְּרוּמָה אֲנָן קַיָּימִין הָכָא. וְהָדָא הִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן רֵישָׁא דִּבְרֵי הַכֹּל וְסֵיפָה בַּמַּחְלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲבוּדְמִי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. בַּתְּרוּמָה אֲנָן קַיָּימִין. תַּמָּן טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי מִפְּנֵי הַהֶדְיוֹטוֹת. שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים. רָאִינוּ אִשָּׁה שׁוֹפַעַת דָּם וְאוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה.

הלכה ד

משנה: חוֹמֶר בַּתְּרוּמָה שֶׁבִּיהוּדָה נֶאֱמָנִים עַל טַהֲרַת יַיִן וְשֶׁמֶן כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה וּבְשִׁעַת הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים אַף עַל הַתְּרוּמָה. עָבְרוּ הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים וְהֵבִיאוּ לוֹ חָבִית שֶׁל יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה לֹא יִקַּבְּלֶנָּה מִמֶּנּוּ אֲבָל מַנִּיחָהּ לְגַת הַבָּאָה. אִם אָמַר לוֹ הִפְרַשְׁתִּי לְתוֹכָהּ רְבִיעִית קוֹדֶשׁ נֶאֱמָן. כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן הַמְדוּמָּעוֹת נֶאֱמָנִין עֲלֵיהֶן בִּשְׁעַת הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים קוֹדֶם לְגַת שִׁבְעִים יוֹם׃

הלכה: חוֹמֶר בַּתְּרוּמָה שֶׁבִּיהוּדָה נֶאֱמָנִין. הָא בַגָּלִיל לֹא. רִבִּי סִימוֹן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָיָיה. מִפְּנֵי שֶׁפְּסִיקְיָיא שֶׁלְּכוּתִים מַפְסֶקֶת. וְהָא תַנִּינָן. שְׁנַיָּיה לָהּ רֶגֶל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן. בְּלֹא כָךְ אֵין פְּסִיקְיָיא שֶׁלְּכוּתִים מַפְסֶקֶת. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי. תִּיפְתַּר בְּמֵבִיא גַּרְגִּרִים וְכוֹתְשָׁן שָׁם. וּבִיהוּדָה נֶאֱמָנִין עַל הַיַּיִן אֲבָל לֹא עַל הַקַּנְקָנִים. וּבַגָּלִיל אֵינָן נֶאֱמָנִין לֹא עַל הַיַּיִן וְלֹא הַקַּנְקָנִים. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בֶּן דְּרוֹם שֶׁאָמַר. בַּגָּלִיל הֲבֵאתִיהָ. נֶאֱמָן. וּבֶן גָּלִיל שֶׁאָמַר. מִדְּרוֹם הֲבֵאתִיהָ. אֵינוֹ נֶאֱמָן.

רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר בְּתְרוּמָה שֶׁנַּעֲשֵׂית עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. הָא עַל גַּב עַצְמָהּ לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וַאֲפִילּוּ נַעֲשֵׂית עַל גַּב עַצְמָהּ. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵה. צְרִיךְ לֵעָמוֹד עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּטְבּוֹלוּ. פָּתַר לָהּ שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַבַּד. אִית לָךְ מֵימַר שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַגַּת. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בֵּירִבִּי לָעְזָר. אוֹ קוֹדֶם עַד שֶׁלֹּא בָצְרוּ בָהּ שְׁלֹשָׁה בְנֵי אָדָם נָגְעוּ בוֹ טַהֲרוֹת. בִּשְׁעַת הַגִּיתּוֹת וְהַבַּדִּים הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. עָבְרוּ הַגִּיתּוֹת וְהַבַּדִּים הַטַּהֲרוֹת טְמֵאוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֶׁהוּא מְיִטְהַר חוֹזֵר וּמְיִטַּמֵּא. נִיתְּלִית כָּל אִילֵּין מִילֵּייָא כֵּן. אֶלָּא כֵינִי. נָגְעוּ בוֹ טַהֲרוֹת קוֹדֶם לַגִּיתּוֹת וְלַבַּדִּים הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֶׁהוּא מְיִטְהַר חוֹזֵר וּמְיִטַּמֵּא. וְלִית כָּל אִילֵּין מִילֵּייָא כֵּן. אֶלָּא כֵינִי. נָגְעוּ בוֹ טַהֲרוֹת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מָלֵא הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. פִּינּוּהוּ הַטַּהֲרוֹת טְמֵאוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֶׁהוּא מְיִטְהַר חוֹזֵר וּמְיִטַּמֵּא. וְלִית כָּל אִילֵּין מִילֵּייָא כֵּן. אֶלָּא כֵינִי. נָגְעוּ בוֹ טַהֲרוֹת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רֵיקָן הַטַּהֲרוֹת טְמֵאוֹת. מִילְּאוּהוּ הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֶׁהוּא מְיִטַּמֵּא חוֹזֵר וּמְיִטְהַר. וְלִית כָּל אִילֵּין מִילֵּייָא כֵּן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כּוֹשְׁתָּ וְקֵירוּיָה וּמְבוּי וְגֵר וְעַם הָאָרֶץ. חוֹמְרִין.

כוֹשְׁתִּ. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הַכּוֹשְׁתִּ וְהַחֻמָּס וְרַאשֵׁי בְשָׂמִים הַתִּיָּיה וְהַחִלְתִּית וְהַפִּילְפִּלִּין וְחַלּוֹת חָרִיעַ נִלְקָחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. וְאֵינָן מִטַּמִּין טוּמְאַת אוֹכְלִין דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אִם נִלְקָחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר מִפְּנֵי מָה אֵינָן מִטַּמּוֹת טוּמְאַת אוֹכְלִין. אִם אֵינָן מִטַּמּוֹת טוּמְאַת אוֹכְלִין אַף הֵן לֹא יִלָּקְחוּ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. מִטַּמִּין טוּמְאַת אוֹכְלִים וְאֵינָן נִלְקָחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

קֵירוּיָה. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. קֵירוּיָה שֶׁהִטְבִּילוּהָ בְּמַיִם שֶׁהֵן רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ מְקַדְּשִׁין בָּהּ עַד שֶׁתִּיטְמָא. נִיטְמָא אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהּ. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אִם מְקַדְּשִׁין בָּהּ בַּתְּחִילָּה אַף בַּסּוֹף. אִם אֵינָן מְקַדְּשִׁין בָּהּ בַּסּוֹף אַף לֹא בַתְּחִילָּה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יֵאָסוֹף בְּתוֹכָהּ מַיִם מְקוּדָּשִׁין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהּ לֹא בַתְּחִילָּה וְלֹא בַסּוֹף.

מְבוֹי. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. וְכֵן מָבוֹי שֶׁנִּיטְּלָה קוֹרָתוֹ אוֹ לְחָיָיו כול'. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. אֲסוּרִין בֵּין בְּשַׁבָּת הַזֹּאת בֵּין בְּשַׁבָּת הַבָּאָה.

גֶּר. דְּתַנֵּי. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וְהָיוּ לוֹ יֵינוֹת. אָמַר. בְּבָרְיא לִי שֶׁלֹּא נִתְנַסֵּךְ מֵהֶן. בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב עַצְמָן. טְהוֹרִין לוֹ וּטְמֵאִין לָאֲחֵרִים. עַל גַּב אֲחֵרִים טְמֵאִין בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אִם טְהוֹרִין לוֹ יִהְיוּ טְהוֹרִין לָאֲחֵרִים. אִם טְמֵאִין לָאֲחֵרִים יִהְיוּ טְמֵאִין לוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. טְמֵאִין בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים.

עַם הָאָרֶץ. דְּתַנֵּי. עַם הָאָרֶץ שֶׁנִּתְמַנָּה לִהְיוֹת חָבֵר. וְהָיוּ לוֹ טָהֳרוֹת וְאָמַר. בְּבָרְיא לִי שֶׁנַּעֲשׂוּ בְטַהֲרָה. בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב עַצְמוֹ טְהוֹרוֹת לוֹ וּטְמֵאוֹת לָאֲחֵרִים. עַל גַּב אֲחֵרִים טְמֵאוֹת בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אִם טְהוֹרוֹת לוֹ יִהְיוּ טְהוֹרוֹת לָאֲחֵרִים. אִם טְמֵאוֹת לָאֲחֵרִים יִהְיוּ טְמֵאוֹת לוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. טְמֵאוֹת בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים.

אָמַר רִבִּי יַנַּיי. הָרוּבִּין הָיוּ אוֹמְרִים. בִּתְרוּמָה שֶׁנַּעֲשִׂית עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. הָא עַל גַּב עַצְמָהּ לֹא. וַאֲנִי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ נַעֲשִׂית עַל גַּב עַצְמָהּ. אַתְיָא דְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי יַנַּאי וּדְרִבִּי יִרְמְיָה כְּרוּבִּים. אִם אָמַר לוֹ הִפְרַשְׁתִּי לְתוֹכָהּ רְבִיעִית בַּקּוֹדֶשׁ נֶאֱמָן. מֵאַחַר שֶׁהוּא נֶאֱמָן עַל הַקּוֹדֶשׁ נֶאֱמָן עַל הַתְּרוּמָה.

כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן הַמַּדְמִיעוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אֵילּוּ שֶׁקּוֹדְחִין בָּהֶן אֶת הַדָּמַע.

הלכה ה

משנה: מִן הַמּוּדִיעִית וְלִפְנִים נֶאֱמָנִין עַל כְּלֵי חֶרֶשׂ. וּמִן הַמּוּדִיעִית וְלַחוּץ אֵין נֶאֱמָנִין. כֵּיצַד הַקַּדָּר שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶת הַקְּדֵירוֹת נִכְנָס לִפְנִים מִן הַמּוּדִיעִית הוּא הַקַּדָּר וְהֵן הַקְּדֵירוֹת וְהֵן הַלּוֹקְחִין נֶאֱמָן. יָצָא אֵינוֹ נֶאֱמָן:

הלכה: מַתְנִיתָה בִּכְלֵי חֶרֶשׂ הַדַּקִּים. מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן. הוּא הַקַּדָּר וְהֵן הַקְּדֵירוֹת וְהֵן הַלּוֹקְחִין. וּקְדֵירוֹת לֹא כְלֵי חֶרֶשׂ דַּקִּין הֵן.

נָגְעוּ בוֹ טַהֲרוֹת. מִן הַמּוֹדִיעִית וְלִפְנִים טִימֵּא מַשְׁקֶה אֶת הַכֶּלִי. הָיָה מָלֵא מַיִם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. נֶאֱמָן עַל הַכֶּלִי וְאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּשְׁקֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נֶאֱמָן עַל זֶה וְעַל זֶה. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אִם אָמַר לוֹ הִפְרַשְׁתִּי לְתוֹכָהּ רְבִיעִית קוֹדֶשׁ נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. תִּיפְתָּר בָּאוֹמֵר. עַד שֶׁאֲנִי חָבֵר הִפְרַשְׁתִּיהָ. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי בּוֹן בַּר חִייָה. טַעְמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֵין חֲבֵירוּת לַמַּיִם.

הלכה ו

משנה: הַגַּבָּאִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת וְכֵן הַגַּבָּאִים שֶׁהֶחֱזִירוּ אֶת הַכֵּלִים נֶאֱמָנִין לוֹמַר לֹא נָגַעְנוּ. וּבִירוּשָׁלַם נֶאֱמָנִין עַל הַקּוֹדֶשׁ וּבְשָׁעַת הָרֶגֶל אַף עַל הַתְּרוּמָה׃

הלכה: הַגַּבָּאִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא. אִם יֵשׁ עִמָּהֶן גּוֹי נֶאֱמָנִין לוֹמַר נִכְנַסְנוּ אֲבָל לֹא נָגַעְנוּ. פְּתַר לָהּ תְּרֵין פְּתָרִין. נֶאֱמָנִין לוֹמַר נִכְנַסְנוּ אֲבָל לֹא נָגַעְנוּ. בְּשֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין. וּבִירוּשָׁלַם נֶאֱמָנִין עַל הַקּוֹדֶשׁ אֲפִילוּ יֵשׁ עֵדִים יוֹדְעִין. פְּתַר לָהּ פֶּתַח חוֹרָן. נֶאֱמָנִין לוֹמַר נִכְנַסְנוּ אֲבָל לֹא נָגַעְנוּ. לָכֵן צְרִיכָה בְּשֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין. וּבִירוּשָׁלַם נֶאֱמָנִין עַל הַקּוֹדֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין.

אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחוּבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו. עִיר שֶׁהִיא עוֹשָׂה כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים. מֵעַתָּה אֲפִילוּ בִּשְׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וּבִלְבַד בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים.

הלכה ז

משנה: הַפּוֹתֵחַ אֶת חָבִיתוֹ וְהַמַּתְחִיל בְּעִסָּתוֹ עַל גַּב הָרֶגֶל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִגְמוֹר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא יִגְמוֹר. מִשֶּׁעָבַר הָרֶגֶל הָיוּ מַעֲבִירִין עַל טַהֲרַת עֲזָרָה. עָבַר הָרֶגֶל בְּיוֹם שִׁשִּׁי לֹא הָיוּ מַעֲבִירִין מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים פְּנוּיִים.

הלכה: רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הִתִּירוּ סוֹפוֹ מִפְּנֵי תְחִילָתוֹ. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ שֶׁלֹּא יִגְמוֹר אַף הוּא אֵינוֹ פּוֹתֵחַ. וְלֹא יִפְתַּח. אַף הוּא מְמַעֵט בְּשִׂמְחַת הָרֶגֶל.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. מַה פְּלִיגִין. בְּחָבִית שֶׁלְיַיִן. אֲבָל בְּחָבִית שֶׁלְשֶׁמֶן כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵינוֹ גּוֹמְרָהּ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. שׁוֹפְכָהּ. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָה. שׁוֹבְרָהּ. וְהָא תַנָּא רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. מַנִּיחָהּ לָרֶגֶל הַבָּא.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת אוֹכֵל אַף תִּשְׁבּוֹת הָרֶגֶל כָּרֶגֶל. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן. עֶרֶב הַפֶּסַח כַּפֶּסַח. וְיוֹם טָבוֹחַ כַּעֲצֶרֶת. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. אוֹף אֲנַן תַּנִּינָן דְּרָבָא. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים פְּנוּיִים.

הלכה ח

משנה: כֵּיצַד מַעֲבִירִין עַל טַהֲרַת הָעֲזָרָה. מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. הָיוּ לָהֶן שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים שֶׁאִם נִטְמְאוּ הָרִאשׁוֹנִים יָבִיאוּ שְׁנַיִם תַּחְתֵּיהֶן. כָּל הַכֵּלִים שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ טְעוּנִין טְבִילָה חוּץ מִמִּזְבַּח הַזָּהָב וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת מִפְּנֵי שֶׁהֵן כַּקַּרְקַע דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְצוּפִּין.

הלכה: וְכֵלִים טְעוּנִין טְבִילָה. אָמַר רִבִּי בָּא. אֲנִי אוֹמֵר. שָׁמָּא שֶׁהָיָה שָׁם אֶחָד מִן הַכֵּלִים שֶׁלֹּא הוּזָּה. מֵעַתָּה נָחוּשׁ לְכוּלָּן. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. אֲנִי אוֹמֵר. שֶׁהָיָה שָׁם אֶחָד מִן הַכֹּהֲנִים שֶׁיָּצָא לְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עִיסְקֵי קִינָּהּ וְנִתְזָה צִינּוֹרָה שֶׁלְרוֹק מִתּוֹךְ פִּיהוּ עַל בְּגָדָיו וְטִימְּתוּ. מֵעַתָּה נָחוּשׁ לְכוּלָּם. תִּיפְתָּר בְּשֶׁנִּיטְמָא בִסְפֵק מַשְׁקִין. תַּמָּן תַּנִּינָן. סְפֵק מַשְׁקִין לְטַמֵּא טָמֵא. וּלְטַמֵּא טָהוֹר. תַּמָּן בִּתְרוּמָה וְכָאן בַּקּוֹדֶשׁ. חוֹמֶר הוּא בַקּוֹדֶשׁ.

תַּנֵּי. שׁוּלְחָן שֶׁנִּיטְמָא מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּזִמְנוֹ אֲפִילוּ בַשַּׁבָּת. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מִיָּד. אִשְׁכַּחַת אָמַר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. מְטַמֵּא שְׁנֵי לְחָמִים. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִן אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא לֶחֶם אֶחָד בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר סוֹסַי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. וַאֲפִילוּ עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא לֶחֶם אֶחָד בִּלְבַד. תִּיפְתָּר שֶׁנִּיטְמָא בִסְפֵק מַשְׁקִין. פַּעַם אַחַת הִטְבִּילוּ אֶת הַמְּנוֹרָה. אָמְרוּ צְדוּקִים. רָאוּ פְּרוּשִׁים מַטְבִּילִין גַּלְגַּל חַמָּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. נִכְנְסוּ לְלִישְׁכַּת הַכֵּלִים וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם תִּשְׁעִים וּשְׁלֹשָׁה כְלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כְּנֶגֶד תִּשְׁעִים וְשָׁלֹשׁ אַזְכָּרוֹת שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת חַגֵּי זְכַרְיָה וּמַלְאָכִי. אָמַר רִבִּי חוּנָה. חִישַּׁבְתִּים וְאֵינָן אֶלָּא שְׁמוֹנִים וְשָׁלֹשׁ. כְּנֶגֶד שְׁמוֹנִים וְשָׁלוֹשׁ חוֹתָמוֹת שֶׁכָּתוּב בָּעֲזָרָה שֶׁהָיָה כָל אֶחָד וְאֶחָד מְיַיחֵד שְׁמוֹ שֶׁלְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְחוֹתָם. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. כְּיוֹם מְרוּבֶּה שֶׁלְתָּמִיד כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים וְאֵילִים שְׁנַיִם וְשָׂעִיר אֶחָד.

רִבִּי שִׁילָה דִכְפַר תַּמְרָתָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי לִיעֶזֶר וְצַפִּיתָ אוֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וגו'. הַתּוֹרָה קָרֵאת אוֹתוֹ קַרְקַע. עַד כְּדוֹן מִזְבַּח הַזָּהָב. מִזְבַּח הָעוֹלָה מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם מִזְבַּח הַזָּהָב שֶׁהוּא אַמָּה עַל אַמָּה אַתְּ אָמַר קַרְקַע. מִזְבַּח הָעוֹלָה שֶׁהוּא חֲמֵשׁ עַל חֲמֵשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. רְבוּעַ רְבוּעַ. מַה כָאן קַרְקַע אַף כָּאן קַרְקַע. אָמַר רִבִּי הִילָא. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִן. הַמִּזְבֵּחַ עֵץ שָׁלֹשׁ אַמּוֹת גּוֹבַהּ וגו'. הַתּוֹרָה קָרֵאת אוֹתוֹ מִיטַּלְטֵל. עַד כְּדוֹן מִזְבַּח הָעוֹלָה. מִזְבַּח הַזָּהָב מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם מִזְבַּח הָעוֹלָה שֶׁהוּא חֲמֵשׁ עַל חֲמֵשׁ אַתְּ אָמַר מִיטַּלְטֵל. מִזְבַּח הַזָּהָב שֶׁהוּא אַמָּה עַל אַמָּה לֹא כָל שֶׁכֵּן. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. רְבוּעַ רְבוּעַ. מַה כָאן מִיטַּלְטֵל אַף כָּאן מִיטַּלְטֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְצוּפִּין. לֹא צִיפּוּי שֶׁהוּא עוֹמֵד מַחְמָתוֹ הוּא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּעוֹבִי דִּינַר

גּוֹרְדְּיָינוֹן הָיָה בוֹ. אָמַר רִבִּי לָא. לִמְלַכְתּוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד מַחְמָתוֹ הוּא. וְאַתָּיָיא כַּיי דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְעָשִׂיתָ מִזְבַּח מִקְטַר קְטוֹרֶת אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא מַקְטַר קְטוֹרֶת. הַמִּזְבֵּחַ הָיָה מַקְטִיר אֶת הַקְּטוֹרֶת. וְיהֵא כְטַבֶּלָה שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לִילֵךְ וּלְהַנִיחַ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הַשּׁוּלְחָן לָמָּה טָמֵא. לֹא מִפְּנֵי שֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתוֹ וּמַרְאִין אוֹתוֹ לְעוֹלֵי רְגָלִים. וְזֶה לֹא בִמְקוֹמוֹ הוּא עוֹמֵד. אַף זֶה שִׁימֵּשׁ כֶּלִי בַּמִּקְדָּשׁ. וְיהֵא טָהוֹר. וְלָמָּה טָמֵא. אָמַר רִבִּי מָנָא. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. שְׁלֹשׁ מַשְׁפִּלוֹת הֵן. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ עַל גַּב חֲבִילֶיהָ. וְכָא מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ עַל גַּב חֲבִילָיו.